

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА  
"УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ  
ЕКСПЕРТИЗИ ТА ІНФОРМАЦІЇ"**

# **ДОСЛІДЖЕННЯ, ТЕХНОЛОГІЇ, ІННОВАЦІЇ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ**

**ПЕРІОДИЧНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ № 2 2024**



**КОНТАКТНІ ДАНІ:**

**03150, м. Київ, вул. Антоновича, 180**

**тел.: (044) 521-00-26, e-mail: [uintei@uintei.kiev.ua](mailto:uintei@uintei.kiev.ua)**

## ЗМІСТ

<b>ОФІЦІЙНІ ЗАХОДИ</b> .....	<b>4</b>
РАДА ЄС ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ ДОМОВИЛИСЯ ПРО НОВИЙ МЕХАНІЗМ ПІДТРИМКИ УКРАЇНИ (UKRAINE FACILITY) .....	4
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ СХВАЛИВ ФОНД СТРАТЕГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ШИРШІЙ БЮДЖЕТНІЙ УГОДІ .....	6
ВИСНОВКИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ РАДИ (01 ЛЮТОГО 2024).....	6
БЮДЖЕТ HORIZON EUROPE БУДЕ СКОРОЧЕНО НА 2,1 МЛРД ЄВРО, ОСКІЛЬКИ ДОСЛІДЖЕННЯ В ГАЛУЗІ ОБОРОНИ ОТРИМАЮТЬ 1,5 МЛРД ЄВРО.....	8
ВІДКРИТИЙ ЛИСТ НАУКОВИХ ТА ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЗАКЛИКАЄ ВРАХУВАТИ ПОТРЕБИ ГАЛУЗІ В ЗАКОНОДАВСТВІ .....	9
<b>ЗАКОНОДАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ</b> .....	<b>10</b>
ПЛАТФОРМА STRATEGIC TECHNOLOGIES FOR EUROPE: ПОПЕРЕДНЯ УГОДА ПРО ЗБІЛЬШЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ У КРИТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ .....	10
МІСЬКІ СТИЧНІ ВОДИ: РАДА ТА ПАРЛАМЕНТ ДОСЯГЛИ УГОДИ ЩОДО НОВИХ ПРАВИЛ ДЛЯ БІЛЬШ ЕФЕКТИВНОГО ОЧИЩЕННЯ ТА МОНІТОРИНГУ.....	11
ФТОРОВАНІ ГАЗИ ТА РЕЧОВИНИ, ЩО РУЙНУЮТЬ ОЗОНОВИЙ ШАР: РАДА СХВАЛИЛА НОВІ ПРАВИЛА ЩОДО ЗМЕНШЕННЯ ШКІДЛИВИХ ВИКИДІВ .....	12
КОМІСІЯ ПРЕДСТАВЛЯЄ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО СКОРОЧЕННЯ ВИКИДІВ ДО 2040 РОКУ .....	13
<b>АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ</b> .....	<b>14</b>
ЩОРІЧНИЙ ЗВІТ КОМІСІЇ ПРО СІНИЙ РИНОК І КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ..	14
ЕКСПЕРТНА ГРУПА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОМІСІЇ ПРОПОНУЄ СИСТЕМУ МОНІТОРИНГУ МІСІЙ ЄС .....	14
ОЦІНКА ЄК HORIZON 2020 .....	15
ПУБЛІКАЦІЇ ЄС.....	15
МЕНШЕ 10% ДОСЛІДНИКІВ МЕДИКО-БІОЛОГІЧНИХ НАУК РОЗУМІЮТЬ ЗАКОНИ ЄС І США ЩОДО ШІ .....	16
COR ПУБЛІКУЄ ВИСНОВОК ЩОДО FP10 ТА ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ ЄС.....	16
<b>МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ</b> .....	<b>17</b>
УКРАЇНА ВЗЯЛА УЧАСТЬ У ВЕТТ УК 2024 .....	17
АВСТРАЛІЯ ДОПОМОЖЕ УКРАЇНСЬКИМ НАУКОВЦЯМ РОЗШИФРУВАТИ ГЕНОМИ ВИДІВ, ЩО ЖИВУТЬ В ПРІСНОВОДНИХ ОЗЕРАХ АНТАРКТИКИ .....	18
<b>УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТА СВІТОВОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ</b> .....	<b>19</b>
"ГОРИЗОНТ ЄВРОПА": УРЯД ЗАТВЕРДИВ ПОЛОЖЕННЯ ПРО НАЦІОНАЛЬНІ КОНТАКТНІ ПУНКТИ ТА КООРДИНАЦІЙНИЙ ЦЕНТР .....	19
ЗМІНИ У КОНКУРСНОМУ ДОБОРІ УКРАЇНСЬКИХ ПРОЄКТІВ У МЕЖАХ КОШТІВ ПРОГРАМИ ЄС "ГОРИЗОНТ 2020" .....	19
МІЖНАРОДНІ ПАРТНЕРИ ПРОДОВЖИЛИ ДОСТУП ДО ПРОВІДНИХ ЕЛЕКТРОННИХ РЕСУРСІВ ТА БАЗ НАУКОВИХ І АНАЛІТИЧНИХ ДАНИХ .....	20

УКРАЇНСЬКИЙ ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ ДСНС УКРАЇНИ ТА НАН УКРАЇНИ У КОНСОРЦІУМІ З ЄВРОПЕЙСЬКИМИ ПАРТНЕРАМИ РОЗПОЧАВ ПРОЄКТ “TETHYS” .....	21
УКРАЇНА ДОЛУЧЕНА ДО ТРЕТИНИ ПРОЄКТІВ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ ЄВРАТОМ 2021–2022 (ІНФОГРАФІКА).....	22
ВІДБУЛАСЯ НАРАДА З КЕРІВНИЦТВОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ГАЛУЗЕВИХ АКАДЕМІЙ НАУК УКРАЇНИ.....	23
РЕЗУЛЬТАТИ КОНКУРСУ ПРОЄКТІВ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ РОБІТ СПІЛЬНИХ КОЛЕКТИВІВ НАУКОВЦІВ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ.....	24
<b>НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ .....</b>	<b>25</b>
ЄВРОПЕЙСЬКА РАДА З ІННОВАЦІЙ ОБ’ЄДНУЄ ЗУСИЛЛЯ З ЕРО ДЛЯ БОРОТЬБИ З РАКОМ.....	25
БОТАНІЧНІ САДИ МОЖУТЬ ОХОЛОДЖУВАТИ МІСЬКЕ ПОВІТРЯ В СЕРЕДНЬОМУ НА 5 °С .....	26
ДЕСЯТЬ ФІНАЛІСТОК ПРЕТЕНДУЮТЬ НА ЄВРОПЕЙСЬКУ ПРЕМІЮ ДЛЯ ЖІНОК-НОВАТОРІВ 2024 РОКУ .....	27
УЛОВЛЮВАННЯ ВУГЛЕЦЮ В ШОТЛАНДІЇ ЗАБЕЗПЕЧУЄ НОВАТОРСЬКИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОЄКТ ЗБЕРІГАННЯ.....	28
ЕІС ЗАПУСКАЄ ПРОГРАМУ ЗАКУПІВЕЛЬ СТРАТЕГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ SPIN4EIS .....	29
МОРСЬКІ ПРОЄКТИ .....	29
НОВИЙ ФЕРМЕНТ ЗНИЗИТЬ ШКІДЛИВИЙ ВПЛИВ СИНІХ ДЖИНСІВ НА ДОВКІЛЛЯ .....	30
<b>ПОТОЧНІ ПРОЄКТИ.....</b>	<b>31</b>
ЯК НАДРУКОВАНІ НА 3D-ПРИНТЕРІ ВУЛИКИ З ГРИБІВ МОЖУТЬ ДОПОМОГТИ ЗАХИСТИТИ ЗАПИЛЮВАЧІВ .....	31
<b>ЗАВЕРШЕНІ ПРОЄКТИ .....</b>	<b>32</b>
НОВА ТЕХНОЛОГІЯ ПЕРЕРОБКИ ВІДПРАЦЬОВАНОГО ТЕПЛА ЗАБЕЗПЕЧУЄ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ПРОМИСЛОВОСТІ .....	32
УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНУ ПРО ЦИФРОВЕ АВТОРСЬКЕ ПРАВО ДЛЯ РОЗШИРЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ТВОРЧИХ ІНДУСТРІЙ ЄВРОПИ .....	34
<b>ПОДІЇ: КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, ТРЕНІНГИ, СТИПЕНДІЇ, ГРАНТИ</b>	<b>35</b>
СТИПЕНДІЇ НА НАВЧАННЯ В РЕСПУБЛІЦІ КОРЕЯ В 2024/2025 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ.....	35
КИЇВСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАПРОШУЄ НА КУРС 4INNORPPE "СТАЛИЙ РОЗВИТОК, ЇЖА ТА ЗДОРОВ'Я" .....	36
CHIPS JU ЗАПУСКАЄ КОНКУРСИ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ БЮДЖЕТОМ 216 МЛН ЄВРО.....	36
ОГОЛОШЕНО КОНКУРС НАУКОВИХ ПРОЄКТІВ У СФЕРІ ЯДЕРНОЇ НАУКИ, АТОМНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ТА ПРОМИСЛОВОСТІ "АТОМНІ ІННОВАТОРИ–2024" .....	37

## ОФІЙЦІЙНІ ЗАХОДИ

### РАДА ЄС ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ ДОМОВИЛИСЯ ПРО НОВИЙ МЕХАНІЗМ ПІДТРИМКИ УКРАЇНИ (UKRAINE FACILITY)



06 лютого 2024 року Рада ЄС та Європейський Парламент досягли попередньої домовленості про створення нового спеціалізованого інструменту для підтримки відновлення, відбудови та модернізації України, а також для підтримки її зусиль у проведенні реформ на шляху до Євросоюзу. Загальний бюджет Механізму підтримки України становитиме 50 мільярдів євро.

Механізм підтримки України об'єднає бюджетну підтримку ЄС для країни в єдиний механізм, який забезпечить послідовну, передбачувану та гнучку підтримку України на період 2024-2027 років, адаптовану до безпрецедентних викликів, пов'язаних з підтримкою країни у стані війни.

Механізм допомоги Україні спиратиметься на три стовпи:

- Уряд України підготує "*План Україна*". В ньому він викладе свої наміри щодо відновлення, відбудови та модернізації країни, а також реформи, які він планує здійснити в рамках процесу вступу до ЄС. Фінансова підтримка у формі грантів та позик Україні надаватиметься на основі виконання "*Плану Україна*", який буде підкріплений переліком умов та графіком виплат.
- У рамках Інвестиційної рамкової програми для України ЄС надаватиме підтримку у формі бюджетних гарантій та поєднання грантів і позик від державних і приватних установ. Гарантії для України покриватимуть ризики за кредитами, гарантіями, ринковими інструментами та іншими формами фінансування, що сприятимуть досягненню цілей Механізму.
- Допомога у вступі до ЄС та інші засоби підтримки, які допоможуть Україні відповідати законодавству Євросоюзу та здійснювати структурні реформи на шляху до майбутнього членства в ЄС.

Загальний бюджет Механізму підтримки України у розмірі 50 мільярдів євро буде складатися з 33 мільярдів євро у вигляді кредитів та 17 мільярдів євро у вигляді грантів.

Гранти будуть надаватися через новий спеціальний інструмент, запропонований в рамках середньострокового перегляду багаторічної фінансової рамкової програми (MFF). Кредити гарантуватимуться за рахунок резервів власних ресурсів, подібно до поточного фінансування в рамках макрофінансової допомоги "Плюс" (MFA+).

У рамках Плану, Україна може подати запит на отримання попереднього фінансування у розмірі до 7% від суми Механізму.

Значна частка інвестиційної частини "*Плану Україна*" та Інвестиційної рамкової програми буде призначена для "зелених" інвестицій, а частина Інвестиційної рамкової програми буде виділена для малих та середніх підприємств. План також буде спрямований на підтримку державних органів влади.

Документ передбачає можливе проміжне фінансування, щоб забезпечити якнайшвидше надходження коштів до України.

Також передбачена певна гнучкість в управлінні бюджетом, зважаючи на те, що Україна є країною у стані війни.

Передумовою підтримки України в рамках цього Механізму буде те, що Україна продовжує дотримуватися та поважати ефективні демократичні механізми, включаючи багатопартійну парламентську систему та верховенство права, а також гарантує дотримання прав людини, у тому числі прав осіб, які представляють національні меншини.

Окрім того, постанова передбачає належне інформування Верховної Ради та організацій громадянського суспільства в Україні, а також проведення консультацій з ними щодо розробки та імплементації "Плану Україна".

Діалог з Україною в рамках Механізму дасть можливість Європейському Парламенту запрошувати Європейську Комісію обговорювати перебіг виконання Плану щонайменше кожні чотири місяці.

Щоб оцінити виконання плану, в постанові буде передбачено таблицю показників, яка допоможе легко відстежувати прогрес у виконанні різних якісних і кількісних кроків, включаючи огляд соціальних, економічних та екологічних елементів "Плану Україна".

Враховуючи успіх попередньої угоди та з метою якнайшвидшого досягнення домовленості, учасники переговорів продовжать роботу над більш розширеним переглядом багаторічної фінансової рамкової програми (MFF) на 2021-2027 роки, частиною якої є Механізм допомоги Україні та Платформа Стратегічні технології для Європи (STEP).

Тимчасова угода підлягає затвердженню Радою ЄС та Європейським Парламентом до того, як текст пройде формальну процедуру ухвалення. Після ухвалення вона буде опублікована в Офіційному віснику ЄС і набуде чинності наступного дня. Постанова буде діяти одразу після набуття нею чинності.

#### Контекст

*20 червня 2023 року Комісія ухвалила пропозицію щодо перегляду багаторічної фінансової програми (MFF) на 2021-2027 роки, а також дві пропозиції щодо регламентів про створення Механізму підтримки України та Платформи Стратегічні технології для Європи (STEP).*

- *Частковий переговорний мандат Ради ЄС щодо Механізму підтримки України*
- *Довгостроковий бюджет ЄС (довідкова інформація)*
- *Солідарність ЄС з Україною (довідкова інформація)*

[https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/рада-єс-та-європейський-парламент-домовилися-про-новий-механізм-підтримки-україни-ukraine-facility\\_uk?s=232](https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/рада-єс-та-європейський-парламент-домовилися-про-новий-механізм-підтримки-україни-ukraine-facility_uk?s=232)



## ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ СХВАЛИВ ФОНД СТРАТЕГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ШИРШІЙ БЮДЖЕТНІЙ УГОДІ



14 лютого 2024 року Європейський парламент схвалив *нову платформу стратегічних технологій для Європи (STEP)*, план ЄС щодо мобілізації інвестицій у сектори цифрових технологій, глибоких технологій, чистих технологій та біотехнологій, у межах ширшої угоди щодо середньострокового перегляду довгострокового бюджету ЄС (MFF). Це слідує за угодою щодо бюджету MFF між Європейською Радою та Парламентом на початку цього місяця.

Спершу планувалося, що STEP стане пакетом на 10 мільярдів євро, але через розтягнення бюджетів блоку, особливо в світлі пакету на підтримку України в 50 мільярдів євро, його було скорочено лише до 1,5 мільярда євро, які всі будуть спрямовані через Європейський оборонний фонд (EDF). Докладніше про скорочення кроків читайте тут.

<https://sciencebusiness.net/live-blog/horizon-blog-european-rd-policy-newsbytes?entry=18400#live-blog-entry-18400>

## ВИСНОВКИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ РАДИ (01 ЛЮТОГО 2024)

### БАГАТОРІЧНА ФІНАНСОВА РАМКОВА ПРОГРАМА НА 2021-2027 РОКИ



*Європейська Рада досягла згоди щодо перегляду багаторічної фінансової рамкової програми (MFF) на період 2021-2027 років, як зазначено в цьому документі. Усі дані, окрім випадків, коли вказано інакше, наведено в поточних цінах.*

#### Підтримка України

1 Європейська Рада відзначає потребу разом із партнерами забезпечити стабільну, передбачувану та стійку фінансову підтримку України на період 2024-2027 років. З метою сприяння відновленню, відбудові та модернізації країни, зміцненню соціальної згуртованості, поступовій інтеграції до ЄС, з урахуванням можливого майбутнього членства в Союзі, на період 2024-2027 років буде створено Механізм підтримки України (Ukraine Facility).

2 На період 2024-2027 років загальна сума ресурсів, доступних в межах Механізму, не перевищуватиме 50 мільярдів євро, з яких:

i) 33 млрд євро у формі кредитів, в межах діючої бюджетної гарантії Союзу продовженої до 2027 року, а також граничні обсяги фінансової допомоги Україні, що доступні до кінця 2027 року;

ii) 17 млрд євро безповоротної підтримки відповідно до спеціального інструменту "Резерв для України", створеного понад обсяги багаторічної фінансової рамкової програми (MFF) на період 2021-2027 років. Потенційні надходження можуть бути отримані відповідно до чинних правових актів ЄС, які стосуються додаткових надходжень приватних юридичних осіб та безпосередньо впливають із заморожених активів Центрального банку росії.

3 З метою оптимізації використання доступних коштів, невикористані зобов'язання та асигнування на платежі в рамках цього інструменту будуть автоматично перенесені на наступний рік. Спочатку буде використана та частина річної суми, яка залишилася з попереднього року.

4 Європейська Рада наголошує на необхідності посилення власної відповідальності України за свої зусилля з відновлення та відбудови за допомогою Плану, який має бути підготовлений українським урядом. План визначатиме порядок денний реформ та інвестицій України на її шляху до вступу в ЄС. Ще до ухвалення Плану, заохочується якомога ширша участь донорів з-поза меж ЄС у спільних зусиллях з відновлення та відбудови України.

5 Передумовою підтримки України в рамках цього Механізму є те, що Україна продовжує дотримуватися та поважати ефективні демократичні механізми, включно з багатопартійною парламентською системою та верховенством права, а також гарантує дотримання прав людини, у тому числі прав осіб, які представляють національні меншини. Під час реалізації Механізму Європейська Комісія та Україна повинні вжити всіх необхідних заходів для захисту фінансових інтересів Союзу, зокрема щодо запобігання, виявлення та виправлення шахрайства, корупції, конфліктів інтересів та нерівності.

6 Рада ЄС відіграватиме ключову роль в управлінні Механізмом підтримки України. Таким чином Виконавче рішення Ради ЄС повинно бути прийняте кваліфікованою більшістю голосів щоб ухвалювати та вносити зміни до "Плану Україна", а також щоб затверджувати та призупиняти виплати на основі відповідних оцінок та пропозицій Комісії.

7 На основі річного звіту Комісії про реалізацію Механізму підтримки України Європейська Рада щороку проводитиме дебати щодо реалізації Механізму з метою надання рекомендацій. У разі необхідності, через два роки Європейська Рада запросить Комісію подати пропозицію для розгляду в контексті нової багаторічної фінансової рамкової програми (MFF).

\*\*\*

31 Європейська Рада нагадує про свої попередні висновки та підтверджує непохитне зобов'язання Європейського Союзу продовжувати надавати потужну політичну, фінансову, економічну, гуманітарну, військову та дипломатичну підтримку Україні та її народу стільки, скільки це буде потрібно.

32 Європейська Рада підтверджує рішучість ЄС та країн-членів продовжувати надавати своєчасну, передбачувану та сталу військову підтримку Україні, зокрема через Європейський фонд миру та Місію ЄС з військової допомоги, а також через безпосередню двосторонню допомогу країн-членів відповідно до потреб України. Це питання буде залишатися під постійним наглядом.

33 Європейська Рада перевірила роботу в Раді ЄС щодо військової підтримки України в рамках Європейського фонду миру та запропонувала збільшити його загальну граничну фінансову межу. Пропонується до початку березня 2024 року досягти Раді ЄС згоди щодо внесення змін до Рішення Ради (CFSP) 2021/509 на основі пропозиції Високого

представника щодо Фонду допомоги Україні та з урахуванням пропозиції країн-членів ЄС щодо ключових модальностей.

34 Європейська Рада також підтверджує нагальну потребу прискорити постачання боєприпасів і ракет, особливо з огляду на зобов'язання надати Україні один мільйон артилерійських боєприпасів. Європейська Рада схвалює досягнутий прогрес і закликає країни-члени вивчити всі шляхи забезпечення потреб України і з цією метою прискорити зусилля, включно з подальшою передачею запасів, перенаправлення наявних замовлень і розміщення необхідних нових замовлень, які сприятимуть збільшенню виробничих потужностей європейської промисловості.

35 Зобов'язання щодо військової підтримки та безпеки надаватимуться у повній відповідності до політики безпеки та оборони окремих країн-членів та з урахуванням інтересів безпеки та оборони всіх країн-членів.

36 Європейська Рада повернеться до питання безпеки й оборони, зокрема до необхідності підвищення загальної обороноздатності Європи та подальшого зміцнення її оборонної технологічної та промислової бази, на своєму наступному засіданні в березні 2024 року з метою узгодження подальших кроків, спрямованих на підвищення стійкості, інноваційності та конкурентоспроможності європейської оборонної промисловості.

37 Європейська Рада схвалює досягнуту домовленість щодо рішення Ради ЄС і постанови Ради ЄС щодо позапланових надходжень, які перебувають у розпорядженні приватних юридичних осіб та безпосередньо впливають із заморожених активів Росії, для підтримки України.

[https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/висновки-європейської-ради-01-лютого-2024\\_uk?s=232](https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/висновки-європейської-ради-01-лютого-2024_uk?s=232)

## **БЮДЖЕТ HORIZON EUROPE БУДЕ СКОРОЧЕНО НА 2,1 МЛРД ЄВРО, ОСКІЛЬКИ ДОСЛІДЖЕННЯ В ГАЛУЗІ ОБОРОНИ ОТРИМАЮТЬ 1,5 МЛРД ЄВРО**



Глави держав 1 лютого 2024 року схвалили зміни до бюджету Horizon Europe в Брюсселі після того, як Німеччина відхилила пропозицію Комісії вкласти додаткові 100 мільярдів євро в багаторічний бюджет ЄС.

Згідно з угодою глав держав ЄС на зустрічі в Брюсселі, бюджет Horizon Europe у розмірі 95,5 мільярдів євро буде скорочено на 2,1 мільярда євро, при цьому 1,5 мільярда євро буде спрямовано на оборонні дослідження.

Зменшення фінансування дослідницької програми є частиною зміни багаторічного бюджету ЄС у розмірі 64,6 мільярда євро, щоб покрити зростаючі витрати на підтримку України у її війні проти Росії. Основна частина цієї суми, 50 млрд євро, надійде Україні, але ЄС також потребує додаткових грошей на міграцію та управління кордонами, іноземну допомогу іншим сусіднім країнам і 1,5 млрд євро додаткових коштів для Європейського оборонного фонду (EDF) – головного фонду ЄС для досліджень і розробок у сфері військових технологій. Зміни у фінансуванні дослідницької програми є частиною зміни



багаторічного бюджету ЄС, щоб покрити зростаючі витрати на підтримку України у її війні проти Росії.

Бюджетна угода розглядалася ще в грудні, але тоді прем'єр-міністр Угорщини Віктор Орбан хотів включити в пакет щодо України пункт, який надавав би Угорщині право вето на щорічні виплати допомоги Україні. Замість вето лідери ЄС переконали Орбана погодитися на щорічний перегляд пакету допомоги.

[https://sciencebusiness.net/news/horizon-europe/horizon-europe-budget-be-cut-eu21b-defence-research-gets-eu15b-boost?utm\\_source=ActiveCampaign&utm\\_medium=email&utm\\_content=Horizon+Europe+budget+to+be+cut+by+%E2%82%AC2+1B%2C+as+defence+research+gets+a+%E2%82%AC1+5B+boost&utm\\_campaign=Science%7C+Business+Bulletin+No++1182](https://sciencebusiness.net/news/horizon-europe/horizon-europe-budget-be-cut-eu21b-defence-research-gets-eu15b-boost?utm_source=ActiveCampaign&utm_medium=email&utm_content=Horizon+Europe+budget+to+be+cut+by+%E2%82%AC2+1B%2C+as+defence+research+gets+a+%E2%82%AC1+5B+boost&utm_campaign=Science%7C+Business+Bulletin+No++1182)

## **ВІДКРИТИЙ ЛИСТ НАУКОВИХ УСТАНОВ ТА ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАКЛИКАЄ ВРАХУВАТИ ПОТРЕБИ ГАЛУЗІ В ЗАКОНОДАВСТВІ**

Ряд європейських організацій, що представляють сектори досліджень і вищої освіти, звернулися з відкритим листом до Ілзе Юхансоне, генерального секретаря Європейської комісії (ЄК), закликаючи Комісію краще враховувати потреби сектору при розробці законодавства. Зокрема, вісім підписантів вказують на пріоритетність досліджень і освіти у процесі попередньої оцінки впливу як ключового заходу для оцінювання досягнення мети нормативно-правових актів.

Організації зазначають, що європейські регламенти та директиви часто пропонувалися з далекосяжними наслідками для університетів, дослідницьких центрів і людей, які там працюють, але з невеликим або без урахування цих наслідків.

У листі від 31 січня 2024 року пропонуються конкретні кроки, включно з переглядом принципу інновацій Союзу, який наразі зосереджений лише на дослідженнях у приватному секторі, а також оновлення його інструментів для оцінки впливу та більш ефективного охоплення як між службами ЄК, так і із зацікавленими сторонами. Нарешті, він закликає до швидких кроків для виправлення невизначеності, спричиненої останнім законодавством.

Серед підписантів відкритого листа – Європейська асоціація університетів (EUA), Гільдія європейських науково-інноваційних університетів, Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій та установ (IFLA), Knowledge Rights 21 (KR21), LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche). – Асоціація європейських наукових бібліотек, Science Europe, SPARC Europe та Stichting eIFL.net (EIFL).

<https://eua.eu/downloads/news/open%20letter%20on%20research%20and%20higher%20education%20in%20ec%20impact%20assessments%20jan%202024.pdf>

## **ЗАКОНОДАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ**

### **ПЛАТФОРМА STRATEGIC TECHNOLOGIES FOR EUROPE: ПОПЕРЕДНЯ УГОДА ПРО ЗБІЛЬШЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ У КРИТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ**



Голова Ради та представники Європейського парламенту досягли попередньої згоди щодо Платформи стратегічних технологій для Європи (STEP).

Комісія запропонувала створити Платформу стратегічних технологій для Європи 20 червня 2023 року в рамках свого пакету пропозицій, пов'язаних із середньостроковим переглядом багаторічної фінансової програми на 2021–2027 роки.

Платформа мобілізуватиме інвестиції у цифрові, глибинні, чисті технології і біотехнології у межах існуючих програм і фондів ЄС, включаючи фонди політики згуртованості, InvestEU, Horizon Europe, Європейський фонд оборони, Фонд інновацій і фонд відновлення та стійкості, з метою зміцнення суверенітету ЄС і довгострокової конкурентоспроможності у цих стратегічних секторах як секторах критичних технологій для ЄС.

Під час переговорів співзаконодавці уточнили обсяг інвестицій для STEP. Беручи до уваги розбіжності між державами-членами, погоджено забезпечити підтримку всього ланцюга створення вартості критичних технологій, як запропоновано Комісією.

Проекти отримують знак якості (Знак Суверенітету), якщо сприятимуть досягненню цілей STEP, що допоможе їм отримати доступ до фінансування ЄС та залучити інші інвестиції.

Також буде створено Портал суверенітету як єдиний пункт для можливостей фінансування проєктів, пов'язаних зі STEP.

Під час переговорів Рада та Парламент уточнили роль Комісії у впровадженні платформи та у просуванні Знаку Суверенітету.

Комісія повинна надати проміжний звіт про оцінку впровадження STEP до кінця 2025 року як основу для підготовки нових заходів для підтримки суверенітету та конкурентоспроможності ЄС у стратегічних секторах у майбутньому.

Після ухвалення регламенту про створення STEP буде опублікований в Офіційному журналі ЄС і набуде чинності наступного дня.

[https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/02/07/strategic-technologies-for-europe-platform-provisional-agreement-to-boost-investments-in-critical-technologies/?utm\\_source=dsms-auto&utm\\_medium=email&utm\\_campaign=Strategic+Technologies+for+Europe+Platform%3a+provisional+agreement+to+boost+investments+in+critical+technologies](https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/02/07/strategic-technologies-for-europe-platform-provisional-agreement-to-boost-investments-in-critical-technologies/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Strategic+Technologies+for+Europe+Platform%3a+provisional+agreement+to+boost+investments+in+critical+technologies)

## МІСЬКІ СТІЧНІ ВОДИ: РАДА ТА ПАРЛАМЕНТ ДОСЯГЛИ УГОДИ ЩОДО НОВИХ ПРАВИЛ ДЛЯ БІЛЬШ ЕФЕКТИВНОГО ОЧИЩЕННЯ ТА МОНІТОРИНГУ



29 січня 2024 р. Рада та представники Європейського парламенту досягли *попередньої політичної згоди* щодо перегляду Директиви про очищення міських стічних вод. Переглянута

директива є одним із ключових результатів плану дій ЄС із нульового забруднення.

Визнаючи потенціал сектору очищення стічних вод у скорочення викидів парникових газів в ЄС, нові правила вводять кінцевий термін для досягнення енергетичної нейтральності сектору, а також схему розширеної відповідальності виробника (EPR) для забезпечення справедливого внеску найбільш забруднюючих секторів в очищення стічних вод від мікрозабруднювачів.

Щоб усунути забруднення малими агломераціями, співзаконодавці розширили сферу дії директиви і включили до цієї сфери всі агломерації з еквівалентом населення 1000 (ос.) і вище, на відміну від 2000 ос. у поточній директиві.

Співзаконодавці погодилися з тим, що зобов'язання із встановлення міських систем збору стічних вод має бути поширене на всі агломерації з чисельністю 1000 ос. і більше. Вони також перенесли кінцевий термін виконання цього зобов'язання з 2030 року на 2035 рік, а також запровадили низку виключень, у тому числі для невеликих агломерацій, що мають скиди у менш чутливі райони, а також для тих держав-членів, які нещодавно приєдналися до ЄС, таких як Румунія, Болгарія та Хорватія.

Рада та Парламент поширили зобов'язання застосовувати вторинну очистку до міських стічних вод перед тим, як скидати їх в навколишнє середовище, на всі агломерації з чисельністю 1000 ос. або більше до 2035 року. Відступи застосовуються до менших агломерацій та держав-членів які нещодавно приєдналися до ЄС.

Співзаконодавці також узгодили порогові значення та часові рамки для третього очищення (тобто видалення азоту та фосфору) та четвертого очищення (видалення широкого спектру мікрозабруднювачів) до 2039 і 2045 років.

Щоб покрити додаткові витрати, пов'язані з четвертою обробкою, і відповідно до принципу "забруднювач платить", виробники фармацевтичних і косметичних засобів, які призводять до забруднення міських стічних вод мікрозабруднювачами, повинні будуть внести мінімум 80% витрат на цю додаткову очистку через схему розширеної відповідальності виробника (EPR).

Попередню угоду буде подано на затвердження представникам держав-членів у Раді і парламентському комітету з навколишнього середовища. У разі схвалення текст має бути офіційно прийнятий обома установами.

### Довідково

Директива про очищення міських стічних вод була прийнята у 1991 році. Метою є "захист навколишнього середовища від несприятливого впливу скидів стічних вод з міських джерел і окремих виробництв". У 2019 році Комісія провела оцінку директиви, яка підтвердила, що

імплементация директиви призвела до значного скорочення викидів забруднюючих речовин. Проте все ще існують джерела забруднення, які чинні правила ще не враховують належним чином. До них належать забруднення з менших агломерацій, зливові переливи та мікрозабруднювачі, які завдають шкоди навколишньому середовищу. Крім того, оцінка визначила сектор міських стічних вод як один з найбільших споживачів енергії в державному секторі.

Нові правила, запропоновані Комісією у жовтні 2022 року (COM/2022/541 фінал), спрямовані на вирішення проблем, що залишилися, і покращення внеску сектору в досягнення кліматичних цілей ЄС. Європейський парламент і Рада ухвалили свої позиції щодо запропонованого перегляду 5 і 16 жовтня 2023 року відповідно.

*Очищення стічних вод (довідкова інформація)*

[https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/01/29/urban-wastewater-council-and-parliament-reach-a-deal-on-new-rules-for-more-efficient-treatment-and-monitoring/?utm\\_source=dsms-auto&utm\\_medium=email&utm\\_campaign=Urban+wastewater%3a+Council+and+Parliament+reach+a+deal+on+new+rules+for+more+efficient+treatment+and+monitoring](https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/01/29/urban-wastewater-council-and-parliament-reach-a-deal-on-new-rules-for-more-efficient-treatment-and-monitoring/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Urban+wastewater%3a+Council+and+Parliament+reach+a+deal+on+new+rules+for+more+efficient+treatment+and+monitoring)

## **ФТОРОВАНІ ГАЗИ ТА РЕЧОВИНИ, ЩО РУЙНУЮТЬ ОЗОНОВИЙ ШАР: РАДА СХВАЛИЛА НОВІ ПРАВИЛА ЩОДО ЗМЕНШЕННЯ ШКІДЛИВИХ ВИКИДІВ**



29 січня 2024 р. Рада прийняла два регламенти щодо поступового скорочення використання фторвмісних газів (F-газів) та інших речовин, які викликають глобальне потепління та руйнують озоновий шар.

*Фторовані гази (REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on fluorinated greenhouse gases, amending Directive (EU) 2019/1937 and repealing Regulation (EU) No 517/2014)*

Згідно з новими правилами, споживання гідрофторвуглеців (ГФУ) буде повністю припинено до 2050 року. Виробництво ГФУ, з точки зору прав на виробництво, виділених Комісією для виробництва ГФУ, буде поступово скорочено до мінімуму (15%) станом на 2036 рік. Як виробництво, так і споживання буде поступово скорочуватися на основі жорсткого графіка з дегресивним розподілом квот.

*Озоноруйнівні речовини (ОРВ) (REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on substances that deplete the ozone layer, and repealing Regulation (EC) No 1005/2009)*

Регламент забороняє використання ОРВ майже в усіх цілях, за винятками використання ОРВ як сировини для виробництва інших речовин. Комісії буде доручено регулярно оновлювати список ОРВ, використання яких як сировини заборонено. Текст також дозволяє використовувати ОРВ у суворих умовах як технологічні агенти, у лабораторіях і для протипожежного захисту в спеціальних застосуваннях, таких як військова техніка та літаки.

Вимога отримувати озоноруйнівні речовини з пінопласту в будівельних матеріалах може стимулювати інновації та дослідження з розробки технологій знесення, рекультивациі та переробки і може мати позитивний вплив на зайнятість через трудомісткість процесу виведення з експлуатації та потребу у більших потужностях для обробки відповідних

відходів. Тому важливо розробити відповідні навчальні програми для відновлення озоноруйнівних речовин, що містяться у пінах.

Два регламенти повинні бути підписаними Радою та Європейським парламентом. Потім вони будуть опубліковані в Офіційному журналі ЄС і набудуть чинності через 20 днів.

[https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/01/29/fluorinated-gases-and-ozone-depleting-substances-council-greenlights-new-rules-to-reduce-harmful-emissions/?utm\\_source=dsms-auto&utm\\_medium=email&utm\\_campaign=Fluorinated+gases+and+ozone-depleting+substances%3a+Council+greenlights+new+rules+to+reduce+harmful+emissions](https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/01/29/fluorinated-gases-and-ozone-depleting-substances-council-greenlights-new-rules-to-reduce-harmful-emissions/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Fluorinated+gases+and+ozone-depleting+substances%3a+Council+greenlights+new+rules+to+reduce+harmful+emissions)

## КОМІСІЯ ПРЕДСТАВЛЯЄ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО СКОРОЧЕННЯ ВИКИДІВ ДО 2040 РОКУ



7 лютого 2024 року Європейська комісія представила своє Комюніке (*COM(2024) 63 final*) про кліматичну ціль Європи до 2040 року на шляху до кліматичної нейтральності до 2050 року та рекомендації із скорочення викидів парникових газів на 90 % до 2040 року порівняно з рівнем 1990 року.

Комюніке пропонує ряд сприятливих політичних умов, необхідних для досягнення цільового показника 90%. Відправною точкою є повна імплементація існуючого законодавства щодо скорочення викидів щонайменше на 55% до 2030 року. Постійне *оновлення національних енергетичних і кліматичних планів (NECP)* є ключовим елементом у моніторингу прогресу. Комісія, держави-члени та промисловість повинні також спільно працювати над створенням нових бізнес-моделей у ключових секторах економіки, необхідних для переходу, і, зокрема, у чистих технологіях та декарбонізованих енергоємних галузях промисловості та сільського господарства.

Рекомендована ціль вимагає швидкого розгортання технологій з нульовим і низьким рівнем викидів вуглецю до 2040 року, створення великого внутрішнього ринку для виробників чистих технологій, стимулювання досліджень та інновацій і створення потужної європейської промислової бази, що виведе ЄС на лідируючу позицію у глобальній гонці чистих технологій, а не відкладати дії на останнє десятиліття до 2050 року. Щоб скористатися економічними можливостями цих технологій, важливо розробити для них повний економічний ланцюг створення вартості.

У документі також згадується внесок досліджень та інновацій у досягнення цілей. У ньому наголошується на необхідності більшого інвестування у дослідження та інноваційні технології з нульовою ефективністю, координації зусиль ЄС і національних досліджень та інновацій, а також посилення зусиль для виведення інновацій на ринок та його розширення. Horizon Europe і партнерство з промисловістю та державами-членами відіграватимуть важливу роль у переміщенні низьковуглецевих технологій для енергоємних галузей промисловості від фундаментальних досліджень до впровадження. Тільки Horizon Europe виділить понад 30 мільярдів євро (щонайменше 35% свого бюджету) на боротьбу з зміною клімату.

[https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip\\_24\\_588](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_588)



## АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ

### ЩОРІЧНИЙ ЗВІТ КОМІСІЇ ПРО ЄНИЙ РИНОК І КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ



14 лютого Комісія опублікувала новий Щорічний звіт про єдиний ринок та конкурентоспроможність (*Annual Single Market and Competitiveness Report* – COM(2024)77, SWD(2024)77, SWD(2024)78). У звіті детально описуються конкурентні переваги та проблеми єдиного ринку Європи, відстежуються щорічні зміни відповідно до дев'яти факторів конкурентоспроможності, зазначених у *Комюніке ЄС про довгострокову конкурентоспроможність за 2023 рік (COM(2023) 168 final)*, серед яких дослідження та інновації, освіта та навички тощо. У комюніке 2023 року встановлено набір ключових показників ефективності, які є індикаторами прогресу у рамках 9 факторів.

Щодо досліджень та інновацій, у звіті робиться наступний висновок:

- Крім збільшення інвестицій ЄС у ДіР, необхідні кроки щодо пріоритизації досліджень, які відповідають довгостроковим потребам конкурентоспроможності ЄС, та посилення впровадження результатів досліджень у практичні бізнес-додатки.
- Необхідні реформи для модернізації систем ДіР, щоб підвищити віддачу від інвестицій. Наприклад, зміцнення зв'язків між бізнесом та дослідницькими організаціями, а також покращення структур підтримки впровадження результатів досліджень та інновацій у промисловості.
- На рівні ЄС Комісія продовжить розробляти та реалізовувати політику, спрямовану на просування інноваційних стартапів та масштабних проєктів у сфері глибоких та зелених технологій, у тому числі шляхом нарощування потенціалу Європейської ради з інновацій.

[https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP\\_24\\_821](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_24_821)

### ЕКСПЕРТНА ГРУПА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОМІСІЇ ПРОПОНУЄ СИСТЕМУ МОНІТОРИНГУ МІСІЙ ЄС



Європейська комісія опублікувала звіт своєї експертної групи з підтримки моніторингу місій ЄС. Експертна група запропонувала структуру цього моніторингу та індикатори, що орієнтуються на реалізацію місій "за межами Horizon Europe". Контекст "за межами Horizon Europe" означає, що увага зосереджена на діяльності, яка безпосередньо не фінансується Horizon Europe, таким чином доповнюючи моніторинг, який проводять Місії та ЄС в рамках Horizon Europe.

Роботу доповнено відображенням поточного прогресу у реалізації п'яти місій ЄС.

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6b1462c3-be60-11ee-b164-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-304078095>

## ОЦІНКА ЄК HORIZON 2020



29 січня 2024 року Європейська комісія опублікувала звіт про фактичну оцінку Horizon 2020 (*COM(2024) 49 final, \_SWD/2024/29 фінал*). У звіті зроблено висновок, що Horizon 2020, програма ЄС з досліджень та інновацій, яка тривала з 2014 по 2020 роки з бюджетом майже 80 мільярдів євро, зробила великий внесок у розбудову суспільства та економіки ЄС, який базується на знаннях, і приніс користь європейцям набагато більшу, ніж ту, що можна було б досягти на національному чи регіональному рівнях.

Horizon 2020 профінансував понад 35 000 проєктів протягом семи років, конкурси залучили понад мільйон індивідуальних заявок із 177 країн. Програма відіграла вирішальну роль у боротьбі зі зміною клімату; 64,4% її бюджету було інвестовано у проєкти зі сталого розвитку.

У звіті зазначається, що міждисциплінарна співпраця та пан'європейська співпраця в галузі науково-дослідницької діяльності є ключовою сильною стороною Horizon 2020. Цей підхід виявився ефективним у консолідації досвіду, навичок і ресурсів з багатьох країн, створюючи критичну масу для підвищення якості результатів досліджень та інновацій.

Ключові висновки оцінки Horizon 2020 відіграватимуть вирішальну роль не лише у формуванні поточного впровадження Horizon Europe, а й при розробці політики для майбутніх дослідницьких та інноваційних ініціатив.

<https://era.gv.at/news-items/horizon-2020-evaluation-shows-that-investment-in-eu-research-and-innovation-greatly-pays-off/>

## ПУБЛІКАЦІ ЄС



*Обсерваторія технологій чистої енергії* – технології на ранній стадії в галузі енергетики. Представлено стислий опис 77 нових технологій, пов'язаних з енергетикою. Крім того, у звіті надано короткий аналіз участі державних і приватних організацій стосовно патентної діяльності і відносної ефективності основних економік (ЄС, США, CN, KR, JP) у цих нових технологіях.

*Дослідження надійної електроніки* – огляд вимог, технологій та ініціатив щодо надійнішої електроніки. Розробка, розгортання та експлуатація надійної електроніки в Європі є необхідною умовою для європейського технологічного суверенітету та основою для безпечних і надійних програм усіх видів. Ланцюжки постачання електроніки включають велику кількість спеціалізованих партнерів у всьому світі та велику кількість етапів – від специфікації, проєктування, виробництва до експлуатації електронних виробів. Це формує різноманітні ризики для якості електроніки. Робота над надійною електронікою усуває ці вразливості та, таким чином, сприяє створенню основи для кібербезпеки пристроїв.

*Десять випусків, які варто переглянути у 2024 році* – це восьме видання щорічної публікації EPRS із визначення та формулювання деяких ключових проблем і сфер політики, які можуть зайняти важливе місце в громадських дебатах та у політичному порядку денному ЄС протягом наступного року. Проаналізовані теми охоплюють молодь та

європейські вибори, фейкову реальність і дезінформацію у рік виборів, подвійний перехід, зміну клімату та адаптацію, майбутнє автомобільного сектору ЄС, фінансування відновлення та реконструкції України, судове переслідування основних міжнародних злочинів та відшкодування жертвам війни Росії проти України, наслідки Ель-Ніньо для продовольчої безпеки, вибори у США 2024 року та підйом Індії.

*Дослідження та інновації у сфері організації повітряного руху: основні моменти 2023 року* – у цій брошурі описано деякі дослідницькі проєкти SESAR (партнерство щодо цифрового неба), які проводилися протягом 2023 року, а також ті, що плануються у 2024 році.

*Результати CORDIS щодо наукової комунікації* – розуміння важливості науки є вагомим інструментом як для громадян, так і для суспільства. Публічне обговорення наукових питань означає розширення можливостей науковців, органів державної влади і громадськості брати участь у змістовному діалозі. Ця робота демонструє дев'ять інноваційних проєктів, спрямованих на досягнення цієї мети.

<https://op.europa.eu/en/web/general-publications/just-published>

## МЕНШЕ 10% ДОСЛІДНИКІВ МЕДИКО-БІОЛОГІЧНИХ НАУК РОЗУМІЮТЬ ЗАКОНИ ЄС І США ЩОДО ШІ



Відповідно до нового опитування 125 професіоналів у галузі науки про життя, проведеного Pistoia Alliance, лише 9% дослідників науки про життя розуміють законодавство ЄС і США щодо штучного інтелекту.

ЄС знаходиться на порозі ухвалення свого новаторського закону про штучний інтелект, спрямованого на створення першої в світі нормативної бази щодо використання цієї технології. Країни-члени досягли одностайної згоди щодо змісту акта на початку цього місяця, але він все ще повинен пройти кілька кроків до остаточного затвердження.

США, з іншого боку, мають слабе регулювання технології і знаходяться лише на ранніх етапах створення законодавства. Нове опитування показало, що 35% опитаних професіоналів у галузі медико-біологічних наук "зовсім не розуміють" законодавство щодо ШІ. Крім того, 21% сказали, що існуючі правила блокують їхні дослідження.

Повний звіт читайте *тут*.

<https://sciencebusiness.net/live-blog/horizon-blog-european-rd-policy-newsbytes?entry=18400#live-blog-entry-18400>

## COR ПУБЛІКУЄ ВИСНОВОК ЩОДО FP10 ТА ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ ЄС



Комітет регіонів ЄС (CoR) опублікував *своє бачення* FP10 і промислової політики ЄС, в якому зазначено, що регіони повинні бути в центрі нарративу промислової політики ЄС, оскільки вони відіграють все більш ключову роль як драйвери інновацій. 31 січня 2024 року Рада регіонів ухвалила набір рекомендацій, в яких

закликається до кращої координації всіх рівнів управління та кращої синергії між фондами та програмами ЄС, спрямованих на стимулювання зелених та цифрових інновацій, включаючи Horizon Europe, структурні та інвестиційні (ESI) фонди ЄС, Recovery and Resilience Facility, Erasmus, InvestEU та галузеві програми.

У рекомендаціях стверджується, що наріжним каменем для зміцнення інноваційного потенціалу на місцевому та регіональному рівнях є політика згуртованості, партнерство між державним сектором, університетами, бізнесом і громадянськістю, а також зв'язок інноваційної політики ЄС зі стратегіями "розумної спеціалізації".

Нарешті, Комітет регіонів підкреслює дедалі важливішу роль, яку відіграють регіони як рушійні сили інновацій, і що вони повинні бути в центрі промислової політики ЄС у Новому порядку денному інновацій, який буде визначено у 2024 р., та у наступній Рамковій дослідницькій програмі ЄС (FP10), метою якої СоР бачить стимулювання регіональних інноваційних екосистем і зменшення інноваційного розриву між регіонами.

[https://cor.europa.eu/en/news/Pages/Regions\\_should\\_be\\_at\\_the\\_heart\\_of\\_EU\\_innovation\\_local\\_leaders\\_say-.aspx](https://cor.europa.eu/en/news/Pages/Regions_should_be_at_the_heart_of_EU_innovation_local_leaders_say-.aspx)

## МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

### УКРАЇНА ВЗЯЛА УЧАСТЬ У BETT UK 2024



24–26 січня в Лондоні українська делегація відвідала Bett UK 2024 – наймасштабніший міжнародний майданчик для презентації освітніх продуктів та технологій. До складу делегації увійшли й EdTech-стартапи, які пройшли відбір у листопаді 2023 року. Загалом у ньому взяло участь 29 команд, вісім з яких представили Україну на події в Лондоні.

Україну презентували такі стартапи:

- Amperia – український виробник обладнання для освіти, програмного забезпечення та інтерактивних підручників;
- BUKI – міжнародний EdTech-маркетплейс із пошуку репетиторів;
- GIOS – інтерактивна платформа зі ШІ з вивчення математики;
- Nanit Robot – EdTech-рішення для розвитку креативності й інженерних навичок;
- Headway – українська EdTech-компанія, яка створює продукти з мікронавчання та входить до рейтингу найвпливовіших у світі з трансформації цифрового навчання та навичок спеціалістів – GSV-150;
- CASES – соціальна мережа та EdTech-платформа для креативних індустрій;
- Elai.io – платформа для перетворення тексту у відео;
- Sensorama – українська компанія, яка в 2023 році увійшла до п'ятірки найкращих у сфері AR/VR у світі та спеціалізується на навчанні за допомогою VR-тренажерів та інші.

За три дні понад 230 учасників Bett відвідали український стенд та поспілкувалися з українськими стартаперами. Серед них представники урядів, фондаций, університетів, шкіл та садочків. Зокрема, розпочали переговори з Oxford University, University of Arts London,

University of Liverpool, урядами Ізраїлю, Індії та Польщі щодо використання українських продуктів.

Стартапери мали можливість поспілкуватися із зацікавленими учасниками, познайомитися з представниками компаній та урядів держав, отримати зворотний зв'язок та ініціювати перемовини з потенційними партнерами. Загалом українські підприємці зібрали понад 250 корисних контактів, зокрема представників уряду Великої Британії, Саудівської Аравії, Нідерландів, адміністрації закордонних закладів освіти, міжнародних компаній тощо.

Також за організації Фонду Президента України відбулася окрема пітчинг-сесія, у якій взяло участь п'ять українських стартапів. Так вони змогли залучити додаткові інвестиції від провідних венчурних фондів Великої Британії.

<https://mon.gov.ua/ua/news/ukrayina-vzyala-uchast-u-bett-uk-2024>

## АВСТРАЛІЯ ДОПОМОЖЕ УКРАЇНСЬКИМ НАУКОВЦЯМ РОЗШИФРУВАТИ ГЕНОМИ ВИДІВ, ЩО ЖИВУТЬ В ПРІСНОВОДНИХ ОЗЕРАХ АНТАРКТИКИ



Вчені НАНЦ зможуть скористатися можливостями Австралійського *центру* досліджень геному та здійснити повне прочитання геномів прісноводних організмів Антарктики. Відповідний грант установа отримала від Українсько-австралійського дослідницького фонду.

У прісноводних озерах Антарктики теж є життя, хоч і не надто різноманітне. Там зазвичай мешкають представники ракоподібних:

- веслоногі раки (Copepoda), серед яких найпоширенішим в Антарктиці є вид *Boeckella poppei*;
- види роду *Branicosta* – представників іншої родини ракоподібних.

Щоб вижити в складних умовах Антарктики, вони легко адаптуються до швидких змін температури води, солоності тощо. Але за рахунок чого відбувається така адаптація – невідомо, й ученим ще належить це з'ясувати. В умовах зміни клімату така інформація є вкрай корисною для людства. І першим етапом дослідження є прочитання повного набору генетичної інформації – геному цих видів.

В Австралії є організація, яка на світовому рівні займається розшифровкою геномів організмів: Австралійський центр досліджень геному. Саме туди будуть передані проби, зібрані українськими вченими в Антарктиці. Планується, що прочитання геномів істот в них триватиме впродовж 2024 року. Після завершення всіх робіт будуть опубліковані їхні результати.

Варто відзначити, що загалом гранти на доступ до дослідницької інфраструктури Австралії *отримали* 9 наукових установ України.

<https://mon.gov.ua/ua/news/avstraliya-dopomozhe-ukrayinskim-naukovcyam-rozshifruvati-genomi-vidiv-sho-zhivut-v-prisnovodnih-ozerah-antarktiki>



# УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТА СВІТОВОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРИ

## "ГОРИЗОНТ ЄВРОПА": УРЯД ЗАТВЕРДИВ ПОЛОЖЕННЯ ПРО НАЦІОНАЛЬНІ КОНТАКТНІ ПУНКТИ ТА КООРДИНАЦІЙНИЙ ЦЕНТР



27 лютого, Кабінетом Міністрів України було ухвалено постанову "Про затвердження Положення про національні контактні пункти та Координаційний центр Рамкової програми Європейського Союзу з досліджень та інновацій "Горизонт Європа" та Програми з досліджень та навчання Європейського співтовариства з атомної енергії (2021-2025), комплементарної до програми "Горизонт Європа"

Метою ухвалення постанови є реалізація Угоди між Україною, з одного боку, і Європейським Союзом та Європейським співтовариством з атомної енергії, з іншого боку, про участь України в Рамковій програмі з досліджень та інновацій "Горизонт Європа" і Програмі з досліджень та навчання Європейського співтовариства з атомної енергії (2021-2025), комплементарній до Рамкової програми з досліджень та інновацій "Горизонт Європа".

Затвердженим положенням визначаються засади відбору та діяльності національних контактних пунктів та Координаційного центру. Це створить потужну інфраструктурну підтримку програм "Горизонт Європа" та "Євратом", а також посилить участь українських організацій у цих програмах.

<https://mon.gov.ua/ua/news/gorizont-yevropa-uryad-zatverdiv-polozhennya-pro-nacionalni-kontaktni-punkti-ta-koordinacijni-centr>

## ЗМІНИ У КОНКУРСНОМУ ДОБОРІ УКРАЇНСЬКИХ ПРОЄКТІВ У МЕЖАХ КОШТІВ ПРОГРАМИ ЄС "ГОРИЗОНТ 2020"



9 лютого Кабінет Міністрів України ухвалив постанову "Про внесення змін до Положення про конкурсний відбір наукових, науково-технічних робіт та проєктів, які фінансуються за рахунок зовнішнього інструменту допомоги Європейського Союзу для виконання зобов'язань України у Рамковій програмі Європейського Союзу з наукових досліджень та інновацій "Горизонт 2020".

*Зміни, що впроваджуються:*

- збільшення обсягу підтримки інноваційних проєктів та розвитку інноваційної екосистеми ЗВО та наукових установ;
- розширення кола учасників: у конкурсному доборі зможуть повноцінно брати участь українські учасники "Горизонт Європа";
- встановлення додаткових вимог до учасників конкурсного добору;

- надання переваги учасникам, які у разі перемоги у конкурсі, планують також подати заявку на фінансування за програмою "Горизонт Європа";
- запровадження критеріїв, за якими обиратимуть переможців у разі рівного розподілу балів, надаючи перевагу роботі / проекту:
- у складі авторського колективу якої більше молодих вчених;
- що матиме безпосередній вплив на відбудову та відновлення України у повоєнний період, а науковий результат якої можна впровадити у більш стислі строки;
- в якій беруть участь науковці, які починаючи з 2014 року, після довготривалого перебування за кордоном, повернулись та офіційно працевлаштувалися в Україні;
- визначення, що учасниками добору не можуть бути суб'єкти господарювання, які станом на дату подання заявки фактично розміщені та провадять свою діяльність на тимчасово окупованих територіях України, або вчені й організації, співпрацю яких з державою-агресором підтверджено.

Для вчених це рішення створить сприятливі умови для співпраці з бізнесом, для ЗВО та наукових установ – можливості для фінансування наукової діяльності, а для інноваційного бізнесу – умови для розбудови партнерств із науковим сектором.

<https://mon.gov.ua/ua/news/zmini-u-konkursnomu-dobori-ukrayinskih-proyektiv-u-mezhah-koshtiv-programi-yes-gorizont-2020>

## **МІЖНАРОДНІ ПАРТНЕРИ ПРОДОВЖИЛИ ДОСТУП ДО ПРОВІДНИХ ЕЛЕКТРОННИХ РЕСУРСІВ ТА БАЗ НАУКОВИХ І АНАЛІТИЧНИХ ДАНИХ**



Доступ до джерел наукової інформації має важливе значення для українських науковців, адже допомагає їм продовжувати власні дослідження та бути інтегрованими до міжнародного наукового простору у складних умовах, спричинених російською агресією.

З 2022 року немає змоги передплатувати доступ до електронних ресурсів наукової інформації за бюджетні кошти в такому форматі, як це відбувалося до вторгнення рф.

МОН цінує багаторічну співпрацю з компаніями "Clarivate" та "Elsevier", які зберегли українським ученим доступ до баз даних "Web of Science" та "Scopus" та водночас надали доступ і до низки інших важливих баз даних та інструментів для досліджень. Потрібність і важливість цих ресурсів для українських науковців підтверджує статистика їхнього використання – від 50 до 100 тис. пошукових запитів та переглядів контенту щомісяця, здійснених користувачами з України в базах даних "Web of Science" та "Scopus".

Протягом 2022-2023 рр. на офіційних вебсайтах Clarivate та Elsevier з'явилися спеціальні сторінки для підтримки наукової спільноти України, що містять актуальну інформацію про можливості ресурсів і програмних інструментів, де постійно оновлюється інформація про навчальні матеріали, заплановані вебінари українською мовою тощо (сторінка *Ukraine Academic Support* на офіційному порталі Elsevier та розділ *#StandWithUkraine* на порталі Clarivate).

Варто згадати також, що у березні 2022 року на порталі Research4Life було повідомлено про рішення видавців-партнерів проєкту Research4Life надати українським науковцям безоплатний доступ до своїх ресурсів. Згодом за результатами розгляду звернення МОН видавцями було ухвалене рішення про долучення України до групи країн А, організації та фахівці з яких мають безкоштовний доступ до контенту платформи Research4Life.

Завдяки підтримці команди проєкту Research4Life понад 550 українських установ зареєструвалися на порталі та отримали можливість налаштувати доступ для своїх працівників. Доступ до електронних ресурсів через проєкт Research4Life дає змогу науковцям та освітянам, а також фахівцям у галузях державного управління, охорони здоров'я, сільського господарства тощо з країн, що розвиваються, використовувати електронні книги, журнали, бази даних багатьох видавництв і компаній світу (обсяг контенту платформи сягає понад 200 тис. одиниць).

Нагадуємо, що заклади вищої освіти та наукові установи мають можливість підключити доступ своїм працівникам до наданих електронних ресурсів. Детальну інформацію про можливості доступу до ресурсів Research4Life, баз даних Web of Science, Scopus та інших електронних ресурсів, а також контакти для отримання консультацій з питань їхнього використання можна знайти на [вебсайті](https://mon.gov.ua/ua/news/mizhnarodni-partneri-prodovzhili-dostup-do-providnih-elektronnih-resursiv-ta-baz-naukovih-i-analitichnih-daniv) Державної науково-технічної бібліотеки України.

<https://mon.gov.ua/ua/news/mizhnarodni-partneri-prodovzhili-dostup-do-providnih-elektronnih-resursiv-ta-baz-naukovih-i-analitichnih-daniv>

## **УКРАЇНСЬКИЙ ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ ДСНС УКРАЇНИ ТА НАН УКРАЇНИ У КОНСОРЦІУМІ З ЄВРОПЕЙСЬКИМИ ПАРТНЕРАМИ РОЗПОЧАВ ПРОЄКТ “TETHYS”**



Український гідрометеорологічний інститут (УкрГМІ) ДСНС України та НАН України у складі консорціуму із 13 європейських установ на чолі з Технічним університетом м. Відень (Австрія) став переможцем конкурсу в рамках Дунайської Транснаціональної Програми "Interreg-EU" і отримав право на фінансування проєкту "TETHYS" (Coordinated Danube Action for the Titanic Endeavor of Tackling Hazardous Substances water pollution under changing pressures, challenges and targets ).

Проєкт спрямований на ефективне подолання забруднення водних об'єктів небезпечними речовинами (НР) в контексті нових навантажень і викликів. Зважаючи на титанічний рівень зусиль, які мають бути задіяні для вирішення такої амбітної цілі, для скороченої назви проєкту було обрано ім'я давньогрецької богині прісних вод епохи титанів – ТЕТІС.

Проєкт має на меті вирішити проблему забруднення водних об'єктів небезпечними речовинами шляхом цілісного комплексу заходів:

- планування моніторингу та хімічний аналіз;

- управління даними та набір інструментів для їхнього аналізу;
- моделювання емісії та оцінювання ризиків.

"TETIC" сконцентрує свої зусилля на аналітичних процедурах і методах, проведе міжлабораторні порівняння, розробить детальні протоколи, а також впровадить напрацювання, отримані в інших проєктах та ініціативах.

Для створених баз даних будуть розроблені пакети методів оброблення первинної інформації та виконання оцінки забруднення вод. Управлінські рішення будуть підтримані комплексними моделями емісії небезпечних речовин, які вкрай необхідні для належної оцінки, планування і визначення пріоритетних заходів. Налаштовані моделі в якості оперативних інструментів будуть впроваджені на національному рівні.

Запланований підхід буде гармонізований як для спільного впровадження, так і буде адаптований до національних особливостей. Реалізація проєкту "TETIC" дозволить заповнити значні прогалини в рівні знань, спроможності та наявності діючих інструментів між країнами Дунайського басейну, як тих, що входять до ЄС, так і поза його межами.

<https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=11039>

## УКРАЇНА ДОЛУЧЕНА ДО ТРЕТИНИ ПРОЄКТІВ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ ЄВРАТОМ 2021–2022 (ІНФОГРАФІКА)



Робоча програма (РП) Євратом 2021–2022 стала першою з трьох робочих програм Євратом за циклом Робочої програми Європейського Союзу з досліджень та інновацій "Горизонт Європа". Більшість проєктів за РП Євратом 2021–2022 стартували у другій половині 2022 року. Торік інформацію про проєкти удоступнили на порталі Європейської Комісії та їхніх індивідуальних сайтах. Проєкти РП Євратом 2021–2022 триватимуть до 2025–2026 років, тож фактичні результати участі ще попереду, проте вже зараз можна підбити проміжні підсумки.

Українські організації беруть участь у 10-ти з 32-х проєктів за цією програмою, а саме: SASPAM-SA, NPHyCo, HARMONISE, GO-VIKING, DELISA-LTO, EUROfusion, TANDEM, INNUMAT, UAinEuratom21, ASSAS.

Зокрема, Національну академію наук України в РП Євратом 2021–2022 представляють три установи:

- Національний науковий центр "Харківський фізико-технічний інститут";
- Інститут ядерних досліджень НАН України;
- Інститут теоретичної фізики ім. М.М. Боголюбова НАН України.

Усього до 10 проєктів Євратом залучені 11 українських організацій з Києва (8), Харкова (2) та Львова (1). Найбільшою – за кількістю виконуваних проєктів – є участь Національного наукового центру "Харківський фізико-технічний інститут" і Державного науково-технічного центру з ядерної та радіаційної безпеки (по 3 проєкти).

Загальна кількість партнерів у 10 проєктах за участі України – 331, найбільше їх у консорціумі проєкту EUROfusion (196).

Сумарний внесок Європейського Союзу в дослідження українських організацій за 10 проєктами РП Євратом 2021–2022 – близько 4,9 мільйона євро. 70% фінансової підтримки ЄС для українських організацій припадають на проєкт EUROfusion, на решту проєктів сумарно припадає близько 30% фінансування.

Результатів конкурсного відбору проєктів очікують уже цього року. У Національному контактному пункті Євратом в Україні сподіваються на подальше розширення участі українських організацій у Програмі Євратом.

Міністерство освіти і науки України наказом від 17.01.2024 р. затвердило перелік представників України до комітетів, відповідальних за моніторинг виконання Рамкової програми Європейського Союзу з досліджень та інновацій "Горизонт Європа". Представником України в Програмному комітеті "Євратом – термоядерний синтез" є заступник генерального директора з наукової роботи Національного наукового центру "Харківський фізико-технічний інститут" академік НАН України Ігор Гаркуша, а провідний науковий співробітник цього Центру кандидат фізико-математичних наук Сергій Фомін представляє Україну в Програмному комітеті "Євратом – розщеплення (поділ)".

*Довідково*

Національний контактний пункт Євратом в Україні підготував інфографіку в межах проєкту Євратом UAinEuratom21, який отримав фінансування від Європейського Союзу за Програмою з досліджень та навчання Euratom, Horizon Europe (CSA, GA#101072693). З інфографікою можна ознайомитися також на сайті та Facebook-сторінці Національного контактного пункту Євратом в Україні.

<https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=11042>

## ВІДБУЛАСЯ НАРАДА З КЕРІВНИЦТВОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ГАЛУЗЕВИХ АКАДЕМІЙ НАУК УКРАЇНИ



1 лютого 2024 року за дорученням прем'єр-міністра України Дениса Шмигала відбулася нарада щодо ініціювання внесення змін до постанови КМУ "Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)". У заході взяли участь представники МОН, НАН та галузевих національних академій наук, Міністерства культури та інформаційної політики України.

Заступник міністра освіти і науки України Михайло Винницький висловив позицію міністерства щодо особливостей підготовки здобувачів ступеня доктора філософії відповідно до чинного законодавства України. Нормативний строк підготовки аспірантів з 2016 року становить 4 роки. Відповідно до Закону України "Про вищу освіту" період підготовки можна переривати через отримання академічної відпустки на строк, необхідний для завершення дисертаційного дослідження. Здобувачі, яких було відраховано з аспірантури, мають право поновитися до аспірантури або вступати до неї повторно. Особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза



аспірантурою. Зокрема, таке прикріплення можливе для завершення дисертаційного дослідження та підготовки до захисту.

Частину дискусії було присвячено необхідності коректного адміністрування користувачами системи ЄДЕБО щодо карток здобувачів доктора філософії та вчасного внесення ними актуальної інформації.

Загалом, розділяючи позицію наукової спільноти, було наголошено на необхідності подальшого удосконалення процедури підготовки здобувачів доктора філософії в межах імплементації норм Закону України "Про вищу освіту".

<https://mon.gov.ua/ua/news/vidbulasya-narada-z-kerivnictvom-nacionalnoyi-ta-galuzevih-akademij-nauk-ukrayini>

## **РЕЗУЛЬТАТИ КОНКУРСУ ПРОЄКТІВ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ РОБІТ СПІЛЬНИХ КОЛЕКТИВІВ НАУКОВЦІВ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ**



Відповідно до Положення про проведення Конкурсу проєктів науково-дослідних робіт спільних колективів науковців Київського національного університету імені Тараса Шевченка та Національної академії наук України, затвердженого розпорядженнями Президії НАН України від 29.11.2021 № 621 та від 13.11.2023 № 538, Державною організацією "Відділення цільової підготовки Київського національного університету імені Тараса Шевченка при НАН України" (ВЦП КНУ) було проведено конкурс проєктів науково-дослідних робіт спільних колективів науковців Київського національного університету імені Тараса Шевченка та НАН України на 2024–2025 рр. за напрямками: математика та кібернетика, фізика і астрономія, біологія та медична наука.

До участі у зазначеному конкурсі надійшло 19 проєктів науково-дослідних робіт з таким розподілом за напрямками: математика та кібернетика – 5; фізика та астрономія – 10; біологія та медична наука – 4.

За результатами проведеної секціями НАН України експертизи вчена рада ВЦП КНУ відібрала 7 проєктів – переможців конкурсу для їх фінансування (протокол засідання вченої ради від 02.02.2024 № 1-24).

З огляду на зазначене та відповідно до Порядку формування тематики та контролю за виконанням наукових досліджень в НАН України, затвердженого постановою Президії НАН України від 19.12.2018 № 339 (зі змінами), а також беручи до уваги рішення Експертної ради з питань оцінювання тем фундаментальних науково-дослідних робіт при НАН України від 07.02.2024 № 1, ВЦП КНУ затверджено такий перелік проєктів переможців конкурсу на фінансування у 2024–2025 рр. за рахунок коштів відомчого замовлення НАН України:

*за напрямом "Математика та кібернетика"*

1. "Якісний аналіз та керування в нелінійних інтегро-диференціальних рівняннях із імпульсними та стохастичними збуреннями". Термін виконання: I кв. 2024 р. – IV кв. 2025 р.;

2. "Нові субградієнтні та екстраградієнтні методи для негладких задач регресії". Термін виконання: I кв. 2024 р. – IV кв. 2025 р.;

*за напрямом "Фізика і астрономія"*

3. "Новітні вуглець-полімерні композитні матеріали з підвищеними характеристиками електромагнітного поглинання". Термін виконання: I кв. 2024 р. – IV кв. 2025 р.;

4. "Багатошарові структури з гетеропереходами з органічним полімерним напівпровідником та тилловими рефлекторами на основі кремнієвих фотонних кристалів для фотоелектричних перетворювачів сонячної енергії". Термін виконання: I кв. 2024 р. – IV кв. 2025 р.;

5. "Топологічні дефекти і конденсати в системах сильновзаємодійних частинок в екстремальних умовах". Термін виконання: I кв. 2024 р. – IV кв. 2025 р.;

*за напрямом "Біологія та медична наука"*

6. "Дослідження неензиматичної активації протромбіну". Термін виконання: I кв. 2024 р. – IV кв. 2025 р.;

7. "Розробка технологічних засад отримання біодизелю з олії карінати (*Brassica carinata*) шляхом ліпазної трансестерифікації". Термін виконання: I кв. 2024 р. – IV кв. 2025 р.

*Розпорядження №96 Президії НАН України*

<https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=11057>

## НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ

### ЄВРОПЕЙСЬКА РАДА З ІННОВАЦІЙ ОБ'ЄДНУЄ ЗУСИЛЛЯ З ЕРО ДЛЯ БОРОТЬБИ З РАКОМ

European  
Innovation  
Council



Європейська рада з інновацій (EIC) підтримує високоризикові та руйнівні інновації, які можуть стати новим проривом у боротьбі з раком. Так технології, що лежать в основі інновацій, потребують патентів, щоб захистити ідеї дослідників і допомогти їм знайти шлях до клініки. Маючи на увазі цю мету, EIC та Європейське патентне відомство (ЕРО) дедалі активніше співпрацюють. Ця взаємовигідна співпраця приведе Європу в боротьбі з раком в епоху прецизійної онкології.

На вебінарі *"Боротьба з раком": як актори інновацій змінюють ландшафт | вебінар Epo.org*, організованому ЄПВ 1 лютого 2024 року, керівник програми EIC з питань охорони здоров'я та біотехнологій Йорданіс Арзіманоглу представив 2023 EIC Accelerator на основі виклику *Нові аналізи на основі біомаркерів для персоналізованого лікування раку*. Цей виклик має на меті отримати нові знання, що прокладають шлях для керованого лікування раку на основі біомаркерів.

Ян-Віллем Ван де Лоо, старший експерт генерального директорату з досліджень та інновацій Європейської комісії, який бере участь у Європейській місії з боротьби з раком, дав інтерв'ю під час того ж заходу. Крім того, ЄПВ представило свій новий інструмент – *Deep Tech Finder*, який дозволяє ідентифікувати дослідників раку в Європі та їхні конкретні напрямки досліджень.

[https://eic.ec.europa.eu/news/european-innovation-council-joins-forces-epo-combat-cancer-2024-02-21\\_en](https://eic.ec.europa.eu/news/european-innovation-council-joins-forces-epo-combat-cancer-2024-02-21_en)

## БОТАНІЧНІ САДИ МОЖУТЬ ОХОЛОДЖУВАТИ МІСЬКЕ ПОВІТРЯ В СЕРЕДНЬОМУ НА 5 °С



Температури в усьому світі *зростають*, і нещодавно підтверджено, що 2023 рік став *найспекотнішим з початку обліку*. Нове дослідження показало, що залучення природи в міста може допомогти знизити температуру під час спеки.

Дослідження під керівництвом Університету Суррея у Великій Британії виявили, що ботанічні сади можуть знизити температуру повітря всередині міста на цілих 5 °С. Водно-болотні угіддя та дощові сади не відстають у ставках охолодження (4,7 і 4,5 °С відповідно), дерева, висаджені вздовж вулиць, також знизили температуру повітря на 3,8 °С, тоді як у міських парках вдалося знизити температуру до 3,2 °С.

Зазначається, що температура повітря 40,3 °С (104,5 °F) побила рекорди у Великій Британії 19 липня 2022 року, близько 62 862 смертей були пов'язані з літньою спекою в Європі в тому ж році, тоді як спека 2003 року в Європі призвела до економічних втрат в розмірі 16 мільярдів євро через посуху та неврожай.

Команда з 29 вчених із Великої Британії, Австралії, Бразилії, Китаю, Гонконгу та США також вважає, що "зелені та сині елементи міської інфраструктури особливо ефективні для зниження температури повітря в містах". З більш ніж 27 000 наукових статей дослідники відібрали 202 для мета-аналізу на основі низки категорій міської зелено-синьо-сірої інфраструктури, включаючи парки, проекти озеленення, водно-болотні угіддя, зелені стіни, парки та ботанічні сади.

Дерева та рослини, наприклад, допомагають зменшити тепло, зменшуючи кількість прямого сонячного світла, що потрапляє на землю, а також виділяючи вологу в повітря. Водні об'єкти охолоджують навколишнє середовище за допомогою *випаровування*, затінення, *ефекту альbedo*, поповнення ґрунтових вод і буферизації температури, а також можуть служити радіаторами, охолоджуючи вдень і пропонуючи потенціал тепла вночі. Зелені дахи та стіни не тільки допомагають утеплити будівлі, але й зменшують поглинання тепла, а рослинність може служити вітрозахистом для природної вентиляції.

<https://newatlas.com/environment/surrey-cooling-effects-green-spaces-waterways/>

## ДЕСЯТЬ ФІНАЛІСТОК ПРЕТЕНДУЮТЬ НА ЄВРОПЕЙСКУ ПРЕМІЮ ДЛЯ ЖІНОК-НОВАТОРІВ 2024 РОКУ



20 лютого 2024 року на *саміті ЕІТ* було оголошено десять фіналісток *Європейської премії для жінок-новаторів*. Переможці будуть оголошені на відкритті Тижня науково-дослідницької діяльності 18 березня 2024 року.

Нова нагорода буде вручена Переможці *Європейським інститутом інновацій і технологій (ЕІТ)* і *Європейською інноваційною радою (ЕІС)* під час відкриття Тижня досліджень і інновацій.

Змагаються учасники трьох категорій:

*Жінки-інноватори* для всіх жінок-засновниць і співзасновниць в ЄС та асоційованих країнах. Переможець отримає 100 000 євро, а двоє учасників, які посідають друге і третє місце, 70 000 євро та 50 000 євро відповідно;

*Висхідні інноватори (Rising Innovators)* для перспективних молодих жінок-новаторів віком до 35 років. Переможець отримує 50 000 євро, а двоє, які посідають друге і третє місце, 30 000 євро та 20 000 євро відповідно;

*Жіноче лідерство ЕІТ (Women Leadership EIT)* для виняткових членів спільноти ЕІТ. Переможець отримує 50 000 євро, а двоє учасників, які посідають друге і третє місце, 30 000 євро та 20 000 євро відповідно.

Жінки – важливе джерело талантів, які надто часто знеохочуються або відвертаються від світу технологій. За останні п'ять років технологічні компанії, засновані жінками, зросли в 1,2 рази швидше, ніж їхні конкуренти, що свідчить про те, який потенціал може використати Європа, якщо зробить технології більш доступними для жінок.

Виключення жінок є величезним ризиком, який світ технологій не може собі дозволити. Дослідження показують, що без поглядів жінок і залучення їх до створення передових технологій такі сектори, як штучний інтелект, могли б фактично не задовольнити реальні потреби людей. Спільна Європейська премія для жінок-новаторів тепер є останнім із серії кроків, які ЕІС та ЕІТ роблять, щоб переконатися, що Європа може максимально використати інклюзивні інновації. Це не просто визначатиме переможців і тих, хто отримає нагороди – воно об'єднає жінок-новаторів, дасть їм можливість налагодити зв'язок і створити спільноту, а також допоможе збільшити кількість жінок на керівних посадах у майбутньому. Премія ЄС для жінок-новаторів, яка була вперше започаткована в 2011 році, відзначає жінок-підприємців, які створили кардинальні інновації.

*З 2011 року понад 30 жінок-вчених і підприємців отримали Премію ЄС для жінок-новаторів, а ще 100 жінок увійшли до фіналу. Ці жінки стали прикладом для наслідування для жінок і дівчат, руйнуючи бар'єри та змінюючи наратив про жінок у лідерах.*

[https://eic.ec.europa.eu/news/ten-finalists-are-running-2024-european-prize-women-innovators-2024-02-20\\_en#:~:text=Meet%20our%20finalists%3A&text=B%3%A0rbara%20Oliveira%20\(Ireland\)%2C%20CTO,to%20invest%20in%20social%20enterprises](https://eic.ec.europa.eu/news/ten-finalists-are-running-2024-european-prize-women-innovators-2024-02-20_en#:~:text=Meet%20our%20finalists%3A&text=B%3%A0rbara%20Oliveira%20(Ireland)%2C%20CTO,to%20invest%20in%20social%20enterprises)

## УЛОВЛЮВАННЯ ВУГЛЕЦЮ В ШОТЛАНДІІ ЗАБЕЗПЕЧУЄ НОВАТОРСЬКИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОЕКТ ЗБЕРІГАННЯ



Carbon Capture Scotland, лідер у сфері інженерних рішень для видалення вуглецю, оголосила про важливу віху у своїх зусиллях із пом'якшення кліматичних змін. Разом зі своїм партнером Landwärme, одним із провідних європейських постачальників біометану, що базується в Німеччині, Carbon Capture Scotland успішно забезпечила значні обсяги зберігання CO<sub>2</sub> на майданчику Стенлілле в Данії, що стало важливим кроком у його безперервному прагненні до піонерських технологій видалення та зберігання біогенного вуглецю.

З очікуваною датою відкриття у квітні 2026 року проєкт Stenlille стане одним із перших у Європі місць поглинання CO<sub>2</sub>, що робить його ключовим стратегічним активом у європейському ландшафті уловлювання та зберігання вуглецю.

Ця співпраця дозволить двом лідерам ринку видалити з атмосфери в цілому 300,000 тонн CO<sub>2</sub>. Цей обсяг зробить Carbon Capture Scotland одним із світових лідерів у високоякісному інженерному видаленні вуглецю на основі геологічного поглинання.

Оголошення є ключовою подією для шотландської стратегії чистого нуля, яка покладається на видалення вуглецю, або негативні викиди, для досягнення цілей.

Carbon Capture Scotland пропонує новаторську пропозицію комплексного видалення вуглецю, включаючи уловлювання, зрідження, транспортування та секвестрацію біогенного CO<sub>2</sub>. На початку цього року компанія оголосила про велике партнерство з Whyte & Mackay для уловлювання біогенного CO<sub>2</sub> з лікєро-горілчаних заводів і з екологічним інвестором Iona Capital для уловлювання біогенного CO<sub>2</sub> з біометанових установок.

Landwärme є піонером у модернізації біогазу, а також видаленні вуглецю. Німецька компанія об'єднує рішення для уловлювання вуглецю з виробництвом біометану. Оскільки вловлювання вуглецю вже є частиною процесу, воно забезпечує значні переваги для навколишнього середовища, досягаючи негативних викидів у дуже економічно ефективний спосіб.

Ця подія є особливо важливою для ринку кредитів на видалення вуглецю. Оскільки компанії в усьому світі шукають ефективні способи компенсації викидів вуглецю, все більшим попитом користуються надійні та перевірені рішення для зберігання вуглецю. Зусилля компанії в Stenlille відіграватимуть життєво важливу роль у створенні високоякісних кредитів на видалення вуглецю, що важливо для компаній, які прагнуть досягти своїх амбітних цілей чистого нуля.

Зосереджуючись на біогенних джерелах, Carbon Capture Scotland звертається до викидів CO<sub>2</sub> від органічних процесів, що є ключовим елементом у досягненні ширших кліматичних цілей. Цей інноваційний підхід вирізняє Carbon Capture Scotland як піонера в цій галузі, вносячи значний внесок у розробку рішень для бізнесу з нульовим прибутком.

<https://uk.eureporter.co/world/scotland/2024/02/23/carbon-capture-scotland-secures-pioneering-european-storage-project/>



## ЕІС ЗАПУСКАЄ ПРОГРАМУ ЗАКУПІВЕЛЬ СТРАТЕГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ SPIN4EIC



Європейська рада з інновацій (ЕІС) запускає програму закупівель стратегічних інновацій *SPIN4EIC*, інноваційну та унікальну ініціативу, спрямовану на надання неперевершених послуг підтримки інноваторам ЕІС. Її мета полягає в тому, щоб підвищити їхню здатність отримати доступ до ринків закупівель як у Європі, так і в усьому світі.

Програма спрямована на сприяння виходу видатних інноваторів ЕІС на ринки закупівель, створюючи ширші перспективи для винахідницьких МСП та стартапів. SPIN4EIC розширює свою прихильність також до приватних і державних покупців, надаючи послуги підтримки, призначені для закупівлі інновацій.

Програма надає допомогу бенефіціарам ЕІС через Академії закупівель інновацій та спеціальну допомогу для участі як учасників у тендерах державного та приватного секторів у Європі та за її межами. Вона також включає конкретну підтримку державних покупців, сприяючи збільшенню їхньої спроможності купувати інноваційні рішення та сприяючи інноваціям у Європі.

SPIN4EIC також передбачає проведення заходів, які об'єднують ключових інноваторів і покупців ЕІС, включаючи презентації та куточки для пошуку партнерів. Спільнота SPIN4EIC на платформі ЕІС спирається на дві різні групи, які обслуговують державних і приватних покупців, а також на п'ять тематичних груп:

- Сільське господарство, продукти харчування та напої;
- Будівництво, інфраструктура та виробництво;
- Цифрова трансформація;
- Енергія, вода, навколишнє середовище, стійкість і мобільність;
- Науки про здоров'я та життя.

Ці групи пропонуватимуть Покупцям можливість і підтримку для запуску та просування своїх запитів, а бенефіціарам ЕІС – доступ і видимість до них, разом із можливостями, контактами та подіями, які стосуються їхніх відповідних сфер інтересів.

[https://eic.ec.europa.eu/news/european-innovation-council-launches-spin4eic-strategic-innovation-procurement-programme-2024-02-09\\_en](https://eic.ec.europa.eu/news/european-innovation-council-launches-spin4eic-strategic-innovation-procurement-programme-2024-02-09_en)

## МОРСЬКІ ПРОЄКТИ



Дослідження "Рибалки майбутнього", яке є ключовим елементом *"Пакту про рибальство та океани"*, було запущено у жовтні 2023 року, щоб вивчити майбутню роль рибалок у суспільстві до 2050 року. Дослідження є частиною форсайт-проєкту *Генерального директорату з морських справ і рибальства Комісії*.

Перший етап має на меті охопити риси сучасних рибалок – від відданого рибалки з міцними зв'язками, чії предки також рибалили, до адаптивного рибалки, який поєднує

роботу рибалки з неповним робочим днем з іншою роботою. Другий етап дослідження вивчає майбутній світ навколо рибалок.

*Франція обіцяє свою підтримку Місії ЄС про океан і води.* Започаткована у вересні 2021 року місія ЄС "Відновлення нашого океану та вод" спрямована на захист і відновлення здоров'я океану та вод до 2030 року шляхом досліджень та інновацій, залучення громадян та інвестицій у блакитну економіку. Місія розглядає океан і води як єдине ціле і відіграє ключову роль у досягненні кліматичної нейтральності та відновленні природи.

Деякі з обіцяних заходів Франції включають:

- моніторинг морського середовища для спостереження та розуміння прибережних екосистем на основі цифрового двійника океану;
- широкомасштабну дослідницьку програму для кращого розуміння Великого атлантичного саргасового поясу і передбачення шкідливого цвітіння водоростей та його траєкторії;
- Програму пріоритетних досліджень щодо океану та клімату вартістю 50 мільйонів євро для фінансування міждисциплінарних, трансдисциплінарних, амбітних досліджень, узгоджених із пріоритетами Десятиліття науки про океан для сталого розвитку ООН (2021-2030).

[https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/news\\_en](https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/news_en)

## НОВИЙ ФЕРМЕНТ ЗНИЗИТЬ ШКІДЛИВИЙ ВПЛИВ СИНІХ ДЖИНСІВ НА ДОВКІЛЛЯ



Матеріалознавці створили новий фермент, який допоможе знизити шкідливий вплив на довкілля від фарбування джинсової тканини у синій колір. Отриманий з ферменту барвник фарбує не гірше за ті, що використовуються зараз, але не потребує великої кількості хімікатів, води та електрики на фарбування.

Єдиний спосіб пофарбувати джинси у синій колір сьогодні – це барвником індиго. Але його використання у фарбуванні вимагає жорстких відновників, які шкодять здоров'ю працівників фабрик з виробництва одягу, а потрапляючи у довкілля забруднюють ґрунти й воду. Крім того, велика кількість ресурсів, зокрема води, яка необхідна при фарбуванні, веде до додаткових викидів вуглекислого газу, що як парниковий газ сприяє глобальному потеплінню. І в надії знайти барвник, який не позбавить джинси кольору, але і знизить їхній тиск на довкілля, попрацювали науковці Данського технічного університету.

Дослідники звернули увагу на молекулу-попередницю індиго – індикан, яка сама по собі барвником не є, але містить індиго, який можна "активувати" одразу на тканині і забарвити її. Основною проблемою з індиканом було те, що його неможливо видобувати у великих масштабах. Рішення науковці знайшли у гірчаку фарбувальному (*Polygonum tinctorium*), що є рослиною, з листя якої раніше видобували індиго. У рослині вчені виявили фермент індоксилглікозилтрансферазу, який модифікували, щоб він був стійким до органічних розчинників й довгого зберігання.

З цим ферментом дослідники змогли отримати індикан. Причому за їхніми оцінками, його вартість за масового виробництва із новим ферментом не набагато перевищуватиме вартість штучного індиго. Також майже не відрізнятиметься і технологія фарбування. Замість занурення у чани з барвником, тканину можна буде обприскувати індиканом. А замість агресивних хімікатів можна використовувати звичайне світло чи ферменти, як-от бета-глюкозидаза, що вже використовується, наприклад, у відбілювання тканин.

І світло, і ферменти розщеплятимуть індикан та одразу на волокнах тканини утворюватиметься індиго, що й зафарбує джинси. Так само як і при звичайному фарбуванні індиго, колір можна посилити, нанісши нові шари індикану й обробивши тканину. Але головне, що на відміну від сучасного методу фарбування, індикан скоротить шкідливий вплив цієї індустрії на довкілля до 92 відсотків, лише незначно збільшивши витрати.

<https://nauka.ua/news/novij-ferment-znizit-shkidlivij-vpliv-sinih-dzhinsiv-na-dovkillya>

## ПОТОЧНІ ПРОЄКТИ

### ЯК НАДРУКОВАНІ НА 3D-ПРИНТЕРІ ВУЛИКИ З ГРИБІВ МОЖУТЬ ДОПОМОГТИ ЗАХИСТИТИ ЗАПИЛЮВАЧІВ



Популяції комах скорочуються по всьому світу. Серед них – медоносні бджоли, які є основоположними як для нашого харчування, так і для здорового функціонування природних екосистем. Хоча медоносні бджоли є одомашненими комахами, якими керують пасічники, вони, тим не менш, стикаються з рядом зростаючих тисків.

"Сучасне сільське господарство – це монокультурне сільське господарство", – каже Томас Шмікль, професор зоології Університету Граца в Австрії. "Щоб підтримувати це, сільське господарство має використовувати багато хімії та інших стресових методів, які шкодять усім запилювачам".

Щоб дати поштовх колоніям медоносних бджіл, дослідники звертаються до технологічних інновацій. У проєкті NIVEOPOLIS, що фінансується ЄС, науковці, які працюють у Бельгії, Болгарії, Німеччині, Латвії та Швейцарії, співпрацювали над серією вуликів із цифровими технологіями, які допомагають контролювати та керувати популяціями медоносних бджіл.

Проєкт NIVEOPOLIS розробив серію прототипів. Однією з інновацій є цифровий бджолиний гребінець, описаний у статті, опублікованій цього року в "Science Robotics". Він складається з багатьох окремих роботів на сотах, які самі вбудовані з рядом датчиків. Технологія збирає дані про медоносних бджіл і реагує на вібрацію або зміни температури, щоб контролювати та переміщувати бджолину колонію певним чином.

Команда розробила серію вуликів, щоб вбудувати всередину різні технології. Один із вуликів був створений шляхом 3D-друку штучного порожнистого стовбура дерева з використанням грибів, природного матеріалу, який підвищує екологічні переваги системи.

Команда також створила метод добування меду без пошкодження вулика, як це часто робиться в традиційному бджільництві.

Колонії медоносних бджіл гинуть природним шляхом протягом зими, але пасічники в ЄС втрачають до третини своїх популяцій медоносних бджіл щороку, що вдвічі більше, ніж експерти вважають за норму. Основною метою цифрових вуликів є підтримка колоній, моніторинг їх здоров'я та активності, щоб гарантувати, що якомога більше з них вижило.

"Наприклад, ми спостерігаємо за гніздом розплоду, і якщо температура падає надто низько, ми можемо підтримати їх додатковою енергією, яка надходить безкоштовно", – каже Шмікль.

Інша вірогідна траєкторія для продукту – точне бджільництво, частина точного землеробства. "Ми могли б загнати запилювачів у певні райони, але залишити лише ті, які потрібні, а потім перевести інших кудись ще, щоб максимізувати загальну послугу запилення", – пояснює Шмікль.

Один із партнерів проєкту розробляв танцюючого робота для активного залучення бджіл до певної локації. Бджоли використовують "танець погойдування", щоб повідомити одна одній про джерела пилку.

Інша частина системи, подробиці якої поки що не можуть бути розкриті, здатна зменшувати пошук їжі на певних місцях харчування.

#### Деталі проєкту

Координатор: Австрія

Учасники: Австрія, Бельгія, Болгарія, Латвія, Німеччина, Швейцарія

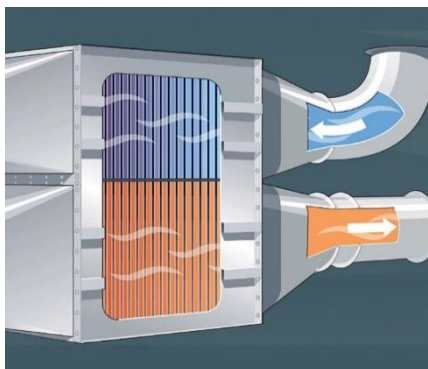
Загальні витрати: € 6 999 509; внесок ЄС: € 6 999 509

Тривалість: квітень 2019 – березень 2024.

<https://projects.research-and-innovation.ec.europa.eu/en/projects/success-stories/all/how-3d-printed-beehives-made-fungus-can-help-protect-pollinators>

## **ЗАВЕРШЕНІ ПРОЄКТИ**

### **НОВА ТЕХНОЛОГІЯ ПЕРЕРОБКИ ВІДПРАЦЬОВАНОГО ТЕПЛА ЗАБЕЗПЕЧУЄ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ПРОМИСЛОВОСТІ**



Промислові процеси виробляють величезну кількість тепла. Але коли повітря або продукти потребують охолодження, вони зазвичай викидаються в навколишнє середовище як відходи.

Майже третина енергоспоживання ЄС припадає на промисловість. Оскільки ціни на паливо та витрати на вуглець зростають, системи рекуперації відпрацьованого тепла пропонують значну економію та можуть значно

скоротити викиди вуглецю.

У проєкті ETEKINA, що фінансується ЄС, дослідники зосередилися на інноваційних теплообмінниках з тепловими трубами (HPHE), системах, які використовують масиви

герметичних, заповнених рідиною трубок для рекуперації тепла з потоків відходів, таких як вихлопні гази.

Теплові труби є ефективним інструментом, який використовується для відловлення тепла від промислових процесів. Подібно до холодильника чи кондиціонера, вони використовують цикл кипіння/конденсації всередині герметично закритої металевої труби для передачі теплової енергії з одного місця в інше. НРНЕ використовує багато теплових трубок, які працюють разом у замкнутій системі. Коли потоки відпрацьованого тепла проходять через теплообмінник, теплові трубки поглинають тепло і передають його радіатору. Перероблене тепло потім повертається до точки промислового процесу, де воно потрібне.

Проект ETEKINA розробив три системи теплообмінника для трьох компаній, що представляють різні промислові сектори: завод з виробництва алюмінієвих автомобільних запчастин в Іспанії, сталеливарний завод у Словенії та виробник керамічної плитки в Італії.

НРНЕ були розроблені та виготовлені дослідницькою групою Heat Pipe and Thermal Management Лондонського університету Брунеля, яку очолює Джоухара, і виробником теплообмінників Econotherm за безпосередньої участі партнерів проекту ETEKINA для забезпечення сумісності системи з запланованими процесами.

"Нам вдалося запровадити технологію теплової труби для надзвичайно складних застосувань утилізації відпрацьованого тепла, які вважалися неможливими через нестабільні потоки, високі температури та сумісність керування з процесом", – додає Джоухара.

Встановлено, що технологія ETEKINA НРНЕ зменшує відпрацьовану теплову енергію в усіх галузях промисловості щонайменше на 40%. Окупність інвестицій у технологію склала дев'ять місяців для сталеливарного цеху та менше 24 місяців для двох інших установок. Установки все ще працюють, забезпечуючи значну економію залученим компаніям, особливо в світлі збільшення витрат на електроенергію за останні два роки. "Ці установки забезпечили стабільну та ефективну рекуперацію дуже складних потоків відпрацьованого тепла назад у процес", – зазначає Джоухара, додаючи, що проект продемонстрував цінність таких зусиль НРНЕ для промисловості.

Дослідники ETEKINA зараз просувають свої технології далі для розробки інших систем відновлення. У найближчому майбутньому планується інтеграція цих систем у всі європейські галузі. Метою є подальша декарбонізація європейських заводів і полегшення відновлення води з промислових вихлопних потоків.

Деталі проєкту

Координатор: Іспанія

Учасники: Іспанія, Італія, Німеччина, Словенія, Велика Британія

Загальні витрати: € 5 539 612; внесок ЄС: € 4 617 677

Тривалість: жовтень 2017 – березень 2022.

<https://projects.research-and-innovation.ec.europa.eu/en/projects/success-stories/all/novel-waste-heat-recycling-technology-delivers-energy-savings-industry>



# УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНУ ПРО ЦИФРОВЕ АВТОРСЬКЕ ПРАВО ДЛЯ РОЗШИРЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ТВОРЧИХ ІНДУСТРІЙ ЄВРОПИ



Мистецтво в епоху цифрового відтворення знаходиться під загрозою через неадекватні контракти, піратство, генеративний ШІ та обмеження доступу.

У фінансованому ЄС проєкті ReCreating Europe дослідники, бібліотеки, експерти з авторського права та інші зацікавлені сторони шукали шляхи забезпечення культурно різноманітного виробництва мистецтва, а також інклюзивного доступу для споживачів. Результати можуть допомогти Європі зберегти свої позиції як культурної та економічної сили в творчих індустріях.

Минуло лише чотири роки з моменту ухвалення Директиви ЄС про авторське право на єдиному цифровому ринку. Проте нові технології, такі як генеративний штучний інтелект, уже створюють нові виклики щодо того, як захистити права творців, дозволяючи еволюцію цифрових інструментів. Необхідні дослідження, щоб допомогти сформувати нову нормативно-правову базу ЄС, яка б заохочувала та захищала цифрове мистецтво.

"Ми стикаємося з чотирма ключовими явищами, які потребують вирішення", – каже координатор ReCreating Europe Катерина Станга, доцент кафедри порівняльного права в Школі передових досліджень Сант'Анна в Італії. "По-перше, ми бачимо, що закон про авторське право має істотний вплив на широкий спектр політичних цілей, інтересів, прав і свобод за межами його сфери. По-друге, ми бачимо, що його неспроможність задовольнити суспільні потреби неминуче призводить до стратегій подолання на сторонах споживання (піратство та обхід авторських прав) і створення (заходи технічного захисту та копілефт). "Третє і четверте явища – це, відповідно, важливі прогалини в знаннях щодо творчих процесів і практики споживання, а також низький рівень обізнаності щодо законодавства про авторське право та його фактичного впливу серед зацікавлених сторін".

ReCreating Europe розпочала складну подорож, щоб вирішити ці проблеми шляхом багатогранного аналізу. Щоб усунути прогалину в знаннях, команда провела міжнародне картографування регуляторних заходів; розробила інноваційні методи вимірювання впливу єдиного цифрового ринку на виробництво та споживання культурних і творчих товарів; та здійснила юридичне, економічне та технологічне картування всіх заходів захисту авторського права.

"Ми хотіли зосередитися на явищах, якими зараз нехтують", – пояснює Станга. "Одним із прикладів є потреби вразливих груп щодо доступу та повторного використання творів, захищених авторським правом, у межах ЄС. Ми хотіли визначити бар'єри, які перешкоджають їхньому доступу до знань і участі в культурі".

Дослідження та картографування були зосереджені на п'яти групах зацікавлених сторін: кінцевих користувачів, установ культури та спадщини, окремих авторів і виконавців, креативних індустрій та посередників.

Хоча ReCreating Europe було завершено до того, як генеративний штучний інтелект потрапив у заголовки газет, проєкт, серед іншого, провів відображення законодавчих заходів, пов'язаних із захистом результатів штучного інтелекту за допомогою авторського права. Також було проаналізовано сприйняття авторами та виконавцями появи ШІ.

Загалом, комплексне дослідження проєкту закладає основу для надійної політичної основи, керуючи навігацією у складних питаннях, пов'язаних із законодавством про авторське право та управлінням інтелектуальною власністю.

Команда проєкту розробила п'ять наборів комплексних політичних рекомендацій, спрямованих на усунення нормативних прогалин і підводних каменів та охоплення потреб усіх зацікавлених сторін. Рекомендації також детально викладено у спеціальній брошурі, яка розповсюджується серед цільових політиків.

Що стосується штучного інтелекту, ReCreating Europe пропонує п'ять ключових рекомендацій. Серед них – пропозиція не запроваджувати нові режими захисту для результатів штучного інтелекту, поштовх до надання виконавцям прав, окрім статусу авторського права на виконуваний контент, і необхідність моніторингу розвитку мистецької, ділової та договірної практики.

#### Деталі проєкту

Координатор: Італія

Учасники: Данія, Ірландія, Італія, Велика Британія, Естонія, Німеччина, Нідерланди

Загальні витрати: € 3 087 928; внесок ЄС: € 3 087 928

Тривалість: січень 2020 – березень 2023.

<https://projects.research-and-innovation.ec.europa.eu/en/projects/success-stories/all/upgrading-digital-copyright-law-empower-europes-creative-industries>

## **ПОДІЇ: КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, ТРЕНІНГИ, СТИПЕНДІЇ, ГРАНТИ**

### **СТИПЕНДІЇ НА НАВЧАННЯ В РЕСПУБЛІЦІ КОРЕЯ В 2024/2025 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ**



На виконання домовленості щодо спільної українсько-корейської реалізації Української ініціативи миру і солідарності, досягнутої під час візиту в Україну Президента Республіки Корея ЮК СОН ЙОЛЯ, Міністерством освіти Республіки Корея в межах програми "Global Korea Scholarship" (GKS) засновано нову стипендіальну програму "The International Reconstruction Talent Scholarship Track", що спрямована на підготовку українських громадян для післявоєнної відбудови держави.

Відповідно до програми "The International Reconstruction Talent Scholarship Track" українським громадянам надано 44 стипендії на 2024/2025 навчальний рік для здобуття

освіти в закладах вищої освіти Республіки Корея за магістерськими і аспірантськими програмами підготовки.

Термін подання заявок для участі в 1-му етапі відбору триває до 17:00 06 березня 2024 року.

Інформацію щодо умов і процедури отримання державної стипендії Міністерства освіти Корейської Республіки розміщено на офіційному сайті Посольства Республіки Корея в Україні за *покликанням* та на *сайті* Корейського освітнього центру.

*Контактна інформація Корейського освітнього центру:*

- [koreduinua@gmail.com](mailto:koreduinua@gmail.com)
- телефон для довідок: + 380 44 300 10 78.

<https://mon.gov.ua/ua/news/stipendiyi-na-navchannya-v-respublici-koreya-v-20242025-navchalnomu-roci>

## КИЇВСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАПРОШУЄ НА КУРС 4INNOPIRE "СТАЛИЙ РОЗВИТОК, ЇЖА ТА ЗДОРОВ'Я"



Київський академічний університет запрошує на курс 4InnoPire "Сталий розвиток, їжа та здоров'я" у літньому семестрі 2024 року, який розпочнеться 18 березня.

Курс 4InnoPire – це спільна підприємницька програма Ройтлінгенського університету (Німеччина), Загребської школи економіки та менеджменту (Хорватія), Київського академічного університету (Україна), Гельсінського університету (Фінляндія) за підтримки EIT Food.

Курс складається з трьох блоків: основні курси, майстер-класи та коучингові сесії. Курс завершується пітчінгом, який також є фінальним іспитом.

Ознайомитися з *програмою курсу*

*Зареєструватись на курс*

<https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=11045>

## CHIPS JU ЗАПУСКАЄ КОНКУРСИ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ БЮДЖЕТОМ 216 МЛН ЄВРО



Спільне підприємство Chips (Chips JU) оголосило нові конкурси із загальним бюджетом 216 мільйонів євро для підтримки досліджень та інновацій у сферах напівпровідників, мікроелектроніки та фотоніки. Chips JU – це так зване "тристороннє" партнерство, яке поєднує фінансування від Horizon Europe, держав-членів та промисловості.

Перший конкурс на інноваційні дії (IA) і другий конкурс на дослідження та інноваційні дії (RIA) проходять у два етапи, кінцевий термін подання планів проєктів – 14 травня, а повні проєктні пропозиції – до 17 вересня.

Для отримання додаткової інформації <https://www.chips-ju.europa.eu/noninitiative/> :

<https://www.chips-ju.europa.eu/News-detail/?id=40e1c102-0ac5-ee11-9079-0022489e2eca>

# ОГОЛОШЕНО КОНКУРС НАУКОВИХ ПРОЄКТІВ У СФЕРІ ЯДЕРНОЇ НАУКИ, АТОМНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ТА ПРОМИСЛОВОСТІ "АТОМНІ ІННОВАТОРИ–2024"



Українське ядерне товариство оголосило конкурс наукових проектів у сфері ядерної науки, атомної енергетики та промисловості "Атомні інноватори–2024". Співорганізатори конкурсу – Рада молодих вчених при Відділенні фізико-технічних проблем енергетики НАН України та Рада молодих вчених при Відділенні ядерної

фізики та енергетики НАН України.

Завдання конкурсу – підтримувати прикладну науку в Україні та сприяти розвиткові новітніх технологій в ядерній галузі.

До участі організатори запрошують молодих науковців, студентів, аспірантів і працівників підприємств атомної галузі, які прагнуть поділитися своїм проектом чи дослідженням, знайти однодумців і заручитися підтримкою в його реалізації, обмінятися ідеями та досвідом із провідними фахівцями галузі й готові представити оригінальні роботи у двох номінаціях:

- 1) наукове дослідження;
- 2) прикладна розробка.

Проекти розглядатимуть і оцінюватимуть фахівці провідних державних і приватних підприємств атомної галузі України, провідні науковці Національної академії наук України та профільних наукових установ.

Переможці конкурсу за кожною з номінацій отримають грошові премії, а також підтримку в подальшій реалізації та масштабування власного проекту.

*Подати заявку* на участь у конкурсі можна до 17 березня 2024 року.

Фінал конкурсу заплановано на квітень 2024 року.

*Докладніше про умови конкурсу та вимоги до проектів*

*Про торішній конкурс "Атомні інноватори–2023"*

<https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=11051>